

ELŐFIZETÉS

HÉLYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 30 fill.
 minden következőnél 10 fillés.

Együttel post: sora 46 fillés.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

• Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Kedd, október 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- Aradmegye virillistái.
- Aradváros az ipari munkásokért.
- A Weltzer-gyár közgyűlése.
- Tisza István beszámolója.
- Beöthy László kereskedelmi miniszter.
- Khuen-Héderváry gróf a királynál.
- Titokzatos ékszerek egy aradi zálogházban.
- Harmadfélmillió korona.

A rendbontók.

Arad, október 16.

„Teljesen fölösleges, hogy az urak ünnepélyes fogadást rendezzenek a tiszteletemre, hiszen én hazajövök, amikor Aradra érkezem.“ Ezt írta a minap az aradi munkapártnak Tisza István gróf, amikor szó volt Arad képviselőjének ünnepélyes fogadásáról. És ime, alig nyolc nap múlva az aradi szociáldemokraták megállapítják, hogy Tisza István Aradon „egy kellemetlen tolakodó idegen“, s mivel a szociálisták nem barátok természetű teremtsései Marxnak, tehát lehetőleg meg akarják akadályozni Arad követének e városba való jutását. Azt régen tudtuk, hogy a három nyolc gyakorlati megvalósításának hívei között sokan vannak, akik alkalomadtán szívesen mártanak vérbe a tolukat és akik a szükséghez mérten menyörgésszerű puffanást adó frázis patronok gyártásában nagy gyakorlatot szereztek, eddig azonban nem sejtettük, hogy a komor testület kebelében kitűnő humoristák is működnek. Ezek, a Sipulusz-iskola növendékei, úgy

látszik, titokban működnek és csak akkor jelentkeznek, amikor veszély idején vidám hangulatot kell varázsolni az elvtársak lelkébe. Vasárnap délután, alkalmasint, szükség volt erre a bufelejtőre és nyomban jelentkeztek a titkos élcfaragók. Vasárnap délutánra ugyanis a drágaság ellen népgyűlést verbuvált össze a szociálistapárt. Ezen a népesnek nem mondható gyülekezeten olyan röpcédulát osztogattak, amelyen Tisza Istvánt kellemetlen tolakodó igennek nevezték ki. A röpv szelleméhez alkalmazkodva „jóvív“ kiáltással kénytelen vagyunk az oldalunkat fogni a feltörő kacagástól. Tisza István, mint tolakodó idegen! Töröljük meg a szemünket és újra olvassuk el azt a fehér cetlit, amelyet számoló cédulának is nevezhetünk, mert hiszen az a Tiszával való számadás bejelentése.

Ugyan ne vicceljenek már az érdemes szociálista urak! Csak nem akarják velünk elhitetni, hogy komolyan hiszik, amit az az utcai forradalmi röpv a fülünkbe zörög, mint a szellőtől hajtott őszi falevél. Csak nem gondolják, hogy ebben a városban van egyetlen komoly polgár, aki meghallgatja a hamis hangokat. Hát kit választott meg Arad értelmes polgársága a rajongásnak olyan megnyilatkozásával, amilyent az ellenzéki csábító szövegekkel soha se tudtak elérni? Kire szavazott le több mint kétezer számottevő aradi polgár? Talán Csizmadia Sándorra, Bokányi, vagy Weltner elvtársra?

Munkások, gondolkodó szociálisták, elég legyen a tréfából. Vagy csakugyan komolyan sóvárognak egy kis zavaros után? Ugy látszik, a higgadt, józan embereket mégis sikerült terrorizálni a kiszámíthatatlan célok után törtetőknak. A munkás szakszervezetek ma esti gyűlésén ugyanis elfogadták a szociáldemokrata párt ama javaslatát, amelyben tudvalóval kimondták, hogy „kora reggeltől késő estig a nyomában lesznek“ Tisza Istvánnak és emlékeztetni fogják a munkásság követeléseire. Szóval a dolgozó munkásság beugrott és rendbontásra csábította magát a „munkaszünetes“ napon. Ezzel az elhatározásával a szociáldemokratapárt ömaga mondott ítéletet a saját politikai iránya fölött. A párt verdiktjében azt fedezi föl minden világosan gondolkodó ember, hogy az aradi szociálista vezetők nem reflektálnak a komoly politikai pártok kölcsönösségen alapuló megbecsülésére. Nem kívánják, hogy a komoly politikai pártok listáján szerepeljenek. Azt, akinek politikai működése a rendőrséggel való folytonos hadakozásban merül, ki csakugyan nem sorozhatjuk a normális alkotmányos működést kifejtő fraknek közé. Akik a politika alfabetáját: — az egymás elveinek tiszteletben tartását, az ellenvélemény meghallgatását — nem ismerik, nem követik: csakugyan nem érdemlik meg, hogy olyan bánásmódban részesüljenek az általuk üldözött polgári elem részéről és a rendőrségtől, mint

Pali.

Írta: Hegedűs Gyula.

Ezt a különös történetet a vonaton hallottam, egy hosszú éjszaka, amikor sokáig nem hagytak elaludni. Az esti szeme yvonatba szálltam föl, hogy nyugodtan alhassam Pestig, de valamelyik alföldi állomáson két ur szállott be a fülkémbé. Én végignyultam az egyik oldalon, a szememet lehunytam, de a két emberben nem volt annyi figyelem, hogy magamra hagytak volna. Leültek s föl-fölpislogva láttam, hogy elrendezkednek az ülve való alváshoz s irigykedve néznek rám, aki elfoglaltam a kupé felét.

— Ez ugyancsak jól tud aludni — mondta az egyik, egy fekete bajuszu, magas, negyvenes férfi — még arra sem ébredt föl, hogy bejöttünk.

A vonat elindult s a másik, akinek ősz szálak fehérlettek a hajában, felsóhajtott:

— Ujabban nem tudok aludni. Reggel fél ótkor fölbredek s hiába próbálom, nem tudok tovább aludni. Föl kell kelnem, s mit csináljak én Pesten reggel fél ótkor?

— Ez bizony elég nagy baj, — mondta a másik közömbösen; neki vetette a fejét az ülés támlájának és lehunyta a szemét.

— Ne aludj még, Lajos — mondta — szívjunk el még egy cigarettát.

Kivette a tárcáját, megkínálta és rágyújtottak. Szótlanul néztek egymásra s én meg voltam győződve arról, hogy a cigaretta után nyugodtan hátradőlnek és aludni próbálnak. De az öregebb, aki álmatlanságról panaszkodott, egyszerre a homlokára csapott és örvendezve kiáltott föl:

— Látod Lajos, eifelejtetted volna elmondani az Eliz történetét...

A másik elmosolyodott s mintha egyszerre elszállott volna szeméből az álom. Keresztbe rakta a lábát, fölnezt a lámpára, amelyen le volt huzva az ernyő s elgondolkozva mondta:

— Nagyon szép nő volt az Eliz...

— Szép — felelte az öregebb — én csak egyszer láttam, de még mindig előttem van a képe. Közönséges nők képét nem jegyzi meg ilyen jól az ember.

— S most már elmondhatom neked őszintén, hogy én nem is szerettem Elizt. Nem szerelem volt az, ami hozzá kötött s ezért volt olyan nehéz elszakadnom tőle. A szerelem elmúlik s akkor magától megy minden. De én egy pillanatig sem szerettem s ha a véletlen nem jön a segítségemre, még mindig ott ülnék nála s nem lett volna belőlem semmi.

— Nem szeretted? — csodálkozott az öregebb.

— Nem. Ha egy napig nem láthattam, majd meghaltam a vágyakozástól és a kintól,

de még se szerettem. Önmagamot szerettem inkább; tetszett nekem és jól esett, hogy az emberek irigyelnek érte és megbámulnak, ha vele vagyok. Az bizonyos, hogy feltűnő szépségű nő volt s úgy tudott öltözködni, ahogy senki más. Talán félesztendeig szívesen voltam vele, de aztán meguntam. De az volt a baj, hogy csak öt untam meg; az ostobaságát, a szellemtelenségét, a közönségességet, de sajnáltam odaadni másnak. Nem volt erőm ahhoz, hogy lemondjak róla. Megszoktam már s ha ki nem állhattam is, borzongva gondoltam is a szavaira, szerencsétlennek éreztem magam, ha valamikor nem lehettem vele.

— Nem érttem — rázta a fejét az öregebb.

— Pedig nagyon könnyű. Én, ha visszagon-dolok az egész históriára, úgy érzem, hogy nagyon önző voltam s nem is volt erőm ahhoz, hogy kitegyem magam egy utolsó jelenet kellemetlenségeinek. Eliz szeretett engem. Ha nem szeretett volna, talán másképen csinállok. De szeretett s nekem nem volt bátorságom megmondani, hogy én szeretném ha mindennek vége volna már. Mutattam egy kicsit; néha nyers voltam vele, talán goromba is, de úgy vettem észre, hogy az ilyen jelenetek után még jobban szeret, mint azelőtt. Gorombaság kell a nőknek; azt hiszik, hogy ez férfias. Gondolkoztam s majdnem az egész napom azzal telt el, hogy

a többi pártok. A rendőrség kétségte-
lenül nem is úgy tekinti a vörös esü-
törtök hőseit, mint komoly politikai
tényezőket; a rendbontóknak, a vá-
ros-főforgatóknak, a féktelenkedő ele-
meknek nem a fórumon van a he-
lyük, hanem ott, ahol nincs se poli-
tika, se szónoklat, se frázis: — csak
törvény és igazság.

Aradmegye virilistái.

— Az igazoló választmány ülése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 16.

Aradmegye igazoló választmánya ma dél-
előlt 10 órakor tartott ülésében állította össze
a törvényhatósági bizottság 1912. évi virilis
tagjainak végleges névsorát. A megyei virilis-
ták névsorában meglehetősen nagy változás
történt, amennyiben az 1911. évi virilisták kö-
zül 65 kimaradt a jövő évi névsorból és he-
lyüket hatvanöt új virilista foglalja el.

A régi virilisták közül Czárán Márton,
Pábián László, Purgly János elhaláloztak,
Königsegg Fidél gróf eladta aradmegyei bir-
tokait, Jakabffy István Csanádmegyében érvé-
nyesíti az adóját, többen elköltöztek, vagy nem
akartak élni virilis jogukkal, végül pedig so-
kan kimaradtak a névsorból, mert a cenzus
a múlt évi 402.60 koronáról 459.25 koronára
emelkedett.

Az új virilisták közül nagyobb adóössze-
gekkel szerepelnek Halmay Andor, Nádasdy
Tamás gróf, Scheer Lajos, Velics Dezső stb.

A teljes névjegyzék a következő:

Solymosy Lajos báró Apatelek 30621.53
Wenckheim Frigyes gróf Kigyós 29959.67,
Edelsheim Gyulay Lipót gróf Budapest 26594.95,
Károlyi Gyula gróf Mácsa 24256.81, Zselénszky
Róbert gróf Temesújfalú 20806.98, Halmay An-
dor Arad 17397.28 (uj), Nádasdy Tamás gróf
Nagyiratos 10662.64 (uj), Bohus Zsigmond báró
Világos 9474.83, Bohus Lajos báró Világos
9310.76, Kaglevich György gróf Nagykáta
7235.57, Kintziz János Arad 4674.33, Purgly
László Sofronya 4638.43, Hámory László dr.
Kürtös 4482.76, Sternthal Salamon Temesvár
4308.38, Hunyady Károly gróf Soborsin 4140.86,
Telbiss Alajos Medgyesegyháza 4138.40, Bréda
Viktor gróf Arad 3676.48, Farkas Sándor Arad
3650.04*, Urbán Iván Arad 3551.18, Mairovitz
Adolf Máriaadna 3176.24*, Bánhidó Antal
báró Arad 3131.97, Bohus László báró Világos

3099.11, Friebeisz Miklós Kürtös 3081.19,
Sternthal Bernát Nagyvöl 2771.24, Holánder
Sámuel Csermő 2694.47, Ujj János Kisjenő
2160.38*, Bogdánffy Béla dr. Arad 2158.98*,
Grósz József Lippa 2158.92, Leopold Zsigmond
Arad 2152.79, Woff Adolf Doroszlófalva
2143.80, Eles Géza dr. Bokszeg 2009.66, Czár-
án Zoltán Seprős 1978.74 Heiszler József
Arad 1950.41, Paikert Henrik Seprős 1942.93
Mahler Mihály Pankota 1939.67, Vásárhelyi
József Lőkősháza 1919.89, Almásy Olivér Al-
csill 1900 —, Löwy Márk Apatelek 1879.78,
Kabdebó István Talpa 1879.34, Jakabffy Gyula
Arad 1851.66, Sibereisz Jakab Ujszentanna
1850.26, Wiesenmayer János Ujszentanna
1835.67, Mahler Tamás Elek 1813.17, Rauch-
bauer Nándor Ujszentanna 1775.87, Czárán
Géza Arad 1765.20, Czárán János Seprős
1764.67, Gantner Vilmos Zaránd 1754.87, Hai-
delberg Imre Zaránd 1749.10, id. Mahler György
Elek 1726.16, Konoply Vilmos dr. Olvos 1625.96,
Wittmann János Elek 1618.56, Mairovitz Mór
Máriaadna 1588.12, Mairovitz Márton Mária-
adna 1588.12, Jerger József Óthalom 1582.84,
Mahler Adám Elek 1506.28, Szabó Béla Uj-
szentanna 1464.53, Szekula Axant Világos
1462.32, Seidner Bernát Marosborza 1458.53,
Scheer Lajos Talpa 1458 (uj), Boros Baci dr.
Arad 1412.72*, Zimmermann Adám Ujszent-
anna 1411.52, Velics Dezső Déva 1388. (uj),
id. Puta Manó Opécska 1368.70, Szemző Soma
Szemlak 1347.34, Torók Géza Alsósimánd
1336.34*, Kera Karácsony Cserma 1277.37, Gá-
lyik János Békésosaba 1272.77, Torók Gábor
Dud 1247.09, Baczoni Kálmán Erdőskerek
1242.04, Schullinger Sámuel Erdőhegy 1219.8*,
Tamasdán Száva Opécska 1214.68*, Elías Si-
mon Magyaropécska 1209.86*, Hannyi Gyula
Pankota 1176.76, Vásárhelyi Dezső Lőkősháza
1165.93, Szelezsán Ilés Öszentanna 1158.25
(uj), Wittmann Antal Elek 1090.38, Mitt-
ler Izidor dr. Arad 1085.10, Mandi Antal Uj-
szentanna 1080.56, Momák Flóris Opécska
1055.94, Messer Lipót Kisjenő 1052.41, Mosko-
vitz Mór Helmágyosucs 1034.28, Kramp János
dr. Elek 1024.56*, Bosnyák Imre Arad 1024.13,
Kozma György Mikelaka 1014.98, Istvánffy
Béla Szemlak 1011.86, id. Zsiros Pál Békés-
osaba 1008.25, Weisz Lipót Szinte 1004.41,
Spitzer Mór Szemlak 992.96 (uj), Ruzs István
Otlaka 990.36, Klemm György Elek 989.65
(uj), Kabdebó Karoly Talpa 985.33, ifj. Witt-
mann Antal Elek 982.81, Motorka Romulusz
Almásreges 976.24* (uj), Messer Armin Pan-
kota 969.54, Adolmann András Ujszentanna
957.38, legifj. Gantner János Ujszentanna
945.87, Urz Pásztk Kürtös 942.24, Urszinyi
János Békésosaba 941.28, Hammer Miksa Elek
929.62, Kokas József Kisjenő 927 —*, Szabó
István Pankota 910 korona 15 fillér (uj), Ju-
hász Arpad Apatelek 907 korona 80 fillér*,

Durszt József Medgyesegyháza 902.48, Karl
Antal Szentmárton 901.48 (uj), Pavlovits Kon-
stantin Pankota 896.82, Messer Antal Szent-
márton 891.35, Horváth Imre Arad 890.51, Ká-
dár József B rza 890.11, Elías Salamon Opécska
885.65 kor., Kaufman Karoly Pankota 879.32
(uj), Kiss Mihály Arad 874.43, Hollósv Kálmán
dr. Kecskemét 873.94* (uj), Szalay Imre Za-
ránd 861.63, Konez Lajos Opécska 858.62 (uj),
Wittmann György Elek 853.66, Zsiros György
Békésosaba 852.23, Gyarmathy Ernő dr. Bo-
rosjenő 842 —*, Karl Márton Szentmárton
832.04, Grozda Aurél dr. Körösbökény 831.78*,
Gantner Károly Ujszentanna 829.34, Masznyik
Márton dr. Lippa 825.84, Konez Benő Györök
825.84, Babó Iván Arad 816.26, Vertán Ernő
Csermő 815.74, Vertán Emil Gorba 815.72*,
Kublia Lajos Világos 808.50 (uj), Hillaky Imre
Ocava 807.54, Vörös Henrik Szemlak 804.78
Poszmayer Adám Szentmárton 800.58, ifj.
Wittmann Ferenc Elek 797.74, Novák Ist-
ván Opécska 793.76*, Králicz Lajos dr. Arad
793.28*, ifj. E nentth Jakab Ujszentanna 791.40
(uj), Szibereisz Simon Ujszentanna 783.82,
Bernstein Manó Borososaba 780 —, Bolza Al-
fonz gróf Szarvas 759.51, Dietrich József Pan-
kota 757.79, Gantner Antal Ujszentanna 748.33
(uj), Szida György Világos 747.87, Vukuleszku
József Seprős 747.42*, Friedmann Gyula Szem-
lak 746.63, Donáth János Magyaropécska 745.14,
Haberéger György Arad 732.10, Singer Márton
Elek 731.19, Torók Arad Világos 726.89, Iby
Ferenc Csizerszöllős 725.10, Lengyel Sándor
Pankota 722.96 (uj), Rázenyik László Arad
721.32 (uj), Wittmann György Borosjenő 717.30,
Zake János Világos 713 —, Popovics Dóme
Csermő 712.14*, Müller János Ujszentanna
710.03 (uj), Kera János Csermő 703.40, Lázár
Zsárd dr. Kisjenő 705.26* (uj), Roth Jakab
Szemlak 698 korona 18 fillér (uj), id. Adal-
mann Adám Kürtös 611 korona 96 fillér, Sztán
Tódor Elek 683.51, Szelezsán János Öszent-
anna 683.33 (uj), Szelezsán Nesztor Öszent-
anna 683.33 (uj), Zopf Emil Károly Kovászi
683.17, Feszler Károly Arad 677.33, Bosnyák
József Holdmezes 676.53, Arnold Nándor Uj-
szentanna 661.8 (uj), Nenstadt Ló Zaránd-
patak 667.93, Nitsch Ruzsó Alsóbarakonv 659.70,
Ortutay Gyula Mezőkovácsháza 656.10, Singer
András Ujszentanna 944.37 (uj), Kohn Mór
Sándor 640.11, ifj. Bártok István Magyar-
opécska 639.51 (uj), Csiky János Seprős 638.7*,
id. Akermann Jakab Ujszentanna 635.58 (uj),
Gaál Jenő dr. Budapest 633.92, Novák Aurél
dr. Opécska 627.04* (uj), Mann Vilmos Erdő-
hegy 621, Kaszner Mátvás Szentmárton 619.23,
Jank Jusztin Otlaka 617.08*, Siklován Stéva
Opécska 616.41, Lusztig Antal Szentmárton
615.02 (uj), Turik György Otlaka 622.20,
Braun Fülöp Erdőhegy 611.24, Kirileszku Gyula
Kisjenő 603.62*, Kovács Mihály M. Pecska 600.84,

gondolkozom azon, miképen szabadulhatnék
meg tőle. Nagyon kényelmes voltam s meg-
akartam magam óvni minden kelematlenség-
től s úgy állapodtam meg magamban, hogy az
velna a legjobb, ha Eliz megszeretne valakit s
lassankint hidegülne el tőlem. Igy, kényelme-
sen akartam elintézni az egészet, mert attól
rettegtem legjobban, hogy nyugtalan, kínos és
kelemetlen napjaim lesznek emiatt.

— S így történt?

— Igy, hála Istennek, talán máfól esz-
tendő mulva. Eliz jobban szeretett, mint va-
laha. Sirt és jajgatott, ha korábban akartam
el menni, mint máskor s nem fogyott ki a gyön-
géd gondoskodásból. Mintha anyám lett volna,
úgy gondoskodott rólam. De, szerencsére, akkor
jött a Pali.

— Hát ez ki volt?

— Semmiestre sem ki. Pali kutya volt,
kedves, fehérszőrű kölyökkutya, amelyet én vá-
sároltam Eliznek. Mindig azt mondta, hogy
szeretne egy kis kutyát; hát egyszer az utam-
ba akadt egy ember, aki kutyát árult s én
megvettem tőle Pali. Akkor még nem is sejt-
tettem, hogy Pali lesz az én megmentőm.

— Megmentőd?

— Ugy van, megmentőm. Még atig volt
négy hetes, már sok mindenfélét megtanult s
hár Eliznél lakott, mégis úgy vettem észre,
hogy engem jobban szeret, mint Elizet. Tudom
is én, talán emlékezett rám, hogy én voltam
az, aki a szerencsét meg alapította, vagy Eliz

tulajdonoson sokat nyaggatta, de annyi bizonyos,
hogy Pali nagyon, nagyon szeretett engem. Ha
jöttem, ha csak a lépcsőházból becsöngettem,
már nem lehetett vele bírni. Hiába akarta Eliz
visszatartani, nekem ugrott, körülszaladgált s
vagy tíz percig nem tudott mit csinálni a nagy
örömtől. Az igaz, hogy én is szerettem ezt a
kedves kis kutyát. Mindig vittem neki valamit
s hetek mulva azon vettem észre magamat,
hogy előbb gondolk Pali s csak aztán
Elizre.

— És Eliz?

— Igen, Eliz Most közeledem a befejezés
felé. Eliz határozottan feltérseny volt rám Pali
miatt. Hogy ott volt a kutya, ez a kedves,
okos kis állat, inkább vele foglalkoztam, mint
Elizzel. Játsoztam vele, kócskóztunk a szobá-
ban s ha Eliz is veünk játszott, akkor mind a ketten
inkább a kutyára gondoltunk, mint egymásra.
Volt már nap, hogy atig is beszélünk másról,
mint a kutyáról. S az első jel, amelyet akkor
még nem vettem észre, az volt, hogy egy este
Eliz eldugta előlem a kutyát. Amikor jöttem,
Pali nem ugrott elélem.

— Hol van a kutya? — kérdeztem.

— Nincs itt.

— Hát hol van?

— A szomszédban. A gyerekek játszani
akartak vele és elkérték.

— Ilyenkor este?

— Igen, ilyenkor. Mért ne játszhatnának
vele? Különbben is, már délután odaadtam.

Aznap este valami különös kedvetlenség
fogott el mindkettőnk. Nem tudtuk beszélni
egymással. Szótalanul bámultuk egymásra s
azon vettük észre magunkat minduntalan, hogy
a szemünkkel keressük a kutyát.

— Hozassa át a kutyát — mondtam ké-
sőbb — a gyerekek lefeküdtek már.

— Nem... — akadozott Eliz — már lefe-
küdt mindenki. Nem lehet őket felkölteni.

A kutya nem is volt a szomszédban. El-
vitette valahová. S mondjam neked még to-
vább is? A kutya lassankint eltávolított ben-
nünket egymástól. Nem foglalkoztunk annyit
egymással s egyszerre úgy éreztük mind a
ketten, hogy fölöslegesek vagyunk. Nem volt
már gyöngéd hozám, nem gondoskodott már
rólam úgy, mert ott volt Pali, akire ráparazol-
hatta minden önkéntelen és magától jövő ér-
zését. Amikor észrevettem, örültem neki. Csak
semmi rázkódás, semmi kelematlenség — s
úgy váltunk el egymástól, olyan szépen, nyu-
godtan és mosolyogva, mintha másnap megint
találkoznánk.

— Különös — mondta az öregabb és ási-
tott. — En rögtön otthagytam volna. Velem
nem eshetnék meg ilyen história.

— Most már velem sem. Megváltoztam
azóta.

Ugy látszik, nem is beszéltek többet. Csönd
volt; én öt perc alatt elaludtam.

László Ferenc Kürtös 599 80, Varjassy Gyula dr. Budapest 598 62*, Hirsch István Kisjenő 598 26, Kralovanszky Kálmán Seprős 598 08 (uj), Klein Manó Galsa 594 37, Pollatsek Miksa Józshely 591 66, Pollatsek Samu Józshely 591 65 (uj), Kelemen György Magyarpécska 591 18, Weiszberger Mór Honcstó 589 62 (uj), Philipp Leó Nagypél 587 83, Philipp Jakab Nagypél 587 83, Philipp Ignác Nagypél 587 83, Kell Mihály Ujszentanna 587 36 (uj), Kardos János Medgyesbodzás 581 86, Fockelmann Ferenc Szentmárton 580 54, Weisz Sándor Alsóbarakozv 576 79, Scheer Ede Nagyhalmagy 576 61, Steiner Vilmos Alsósímánd 576 —, Leukuczta István Alsósímánd 574 28*, Tamasdán Liviusz dr. Arad 573 35 (uj), ifj. Ács János Medgyesbodzás 573 03 (uj), Kelecsényi Ferenc Medgyesegyháza 571 76* (uj), Telfert Károly Elek 569 58, Morár Valér dr. Mária-rada 569 52, Dános Gyula Világos 569 50, Weber Károly Világos 565 kor. 90 fillér (uj), Mladin Romulusz Otlaka 564 38, Moller Simon Otlaka 563 53, Bottás István Otlaka 562 61, Kartos Aladár Borosjenő 561 18, Adelmann Károly Ujszentanna 561 —, Subajda Lajos Somoskői 558 85 (uj), Ballauer Kristóf Szentmárton 556 96 (uj), Datári István Magyarpécska 554 55, Tamás János Világos 552 68, Werner Miksa Kürtös 549 50, Sármezay Arpad Szépfalu 549 01, Ross János Szemlak 548 60, Kaufmann Mór Gyorok 548 08, Zuckermann Izidor Medgyesegyháza 542 08, Mahler György Elek 541 98, Mandl József Ujszentanna 541 85, Reisz György Elek 541 37, Keiser Lipót Elek 539 50 (uj), Katona József Magyarpécska 537 68, Pollak Sándor Arad 537 27 (uj), Mester Imre Magyarpécska 535 68, Javik József Magyarpécska 535 32, Nehéz István Apáti 532 22 (uj), ifj. Vertács Akony István Opécska 531 —, Roxin János Opécska 529 10*, Bartolt Henrik Szemlak 528 20 (uj), Telfert Ferenc Világos 526 40*, Mandl Béla Ujszentanna 525 30 (uj), Fackelmann Antal Szentmárton 523 30 (uj), Grósz Márkus Szemlak 522 99, Drágán Mihály Otlaka 519 53, Korek Kálmán Kövesd 519 11, Ney Adolf Apáti 518 32, Haász Béla Tóvisegyháza 517 26, Csáklán Miklós dr. Opécska 516 86*, Katona Mihály Magyarpécska 516 51, Kreitler Antal Alsósímánd 515 97, Mara Miklós Otlaka 511 66, Bóczó Mihály Kürtös 511 30, Strifler Miksa Elek 510 52, B. Bartoif Mihály Szemlak 506 87, Raskó Sándor Gyorok 506 76* (uj), Posszert Ferenc Körösbökény 506 09, Weisz Maró Nagyzerind 505 16, Rauchbauer Ferenc Ujszentanna 504 57, Rauch Hubert Óthalom 498 47, Tamasdán Illés Opécska 498 22 (uj), Vály Géza Nagyvárad 496 94*, Hammer Mihály Elek 496 67 (uj), Kaufmann Jakab Gyorok 496 46 (uj), Ponta Manó Opécska 496 26 (uj), Kovács András Gy. Magyarpécska 491 79, Zimmermann Antal Ujszentanna 491 44 (uj), Singer Antal Elek 491 39, Fankl Emil Opécska 489 80 (uj), Gavrilovits István Opécska 489 80, Halász Antal Salénd 488 12, Hatzelhofer József Szentmárton 487 49 (uj), Csiky Lukács Alsósímánd 487 42*, Farkas Mihály Medgyesegyháza 485 98 (uj), ifj. Kriezta János Székudvar 484 18, Issekutz Marcell dr. Magyarpécska 483 22*, Metall Náthám Körösbökény 482 88 (uj), Farkas Tivadar Szinte 481 47, Dénes Jakab dr. Körösbökény 481 14*, Puta Ávrám Opécska 480 — (uj), Novák Péter Arad 480 —, Weisz József Pankota 479 77 (uj), Mezey Béla Apatelek 479 74, Makay Ferenc Simonyfalva 479 68, Magos Tódor Kovászi 479 30 (uj), Engel Mór Nagyiratos 478 59 (uj), Weiszberger Lipót Honcstó 478 18 (uj), Ignác Eferm Opécska 476 80, Róth Samu Szemlak 474 82, Igrisan Trifon Opécska 474 40, Hotorán Jakab dr. Világos 473 68*, Barb Dameter dr. Világos 472 84*, Mairovitz Emil Borosbócs 470, Kreitler József Ujszentanna 468 58 (uj), Nagy János Magyarpécska 468 03, Braun Ferenc Elek 467 74, Szondy Géza Kispereg 466 64, Faltay Andor Apáti 465 80 (uj), id. Szalay Károly Arad 465 74*, Tamasdán János Opécska 465 04, Glöck Géza dr. Kisjenő 464 22* (uj), Karl József Szentmárton 463 03, Katona Márton Magyarpécska 462 84 (uj), Wittmann József Elek 460 53, Weisz Emil Feltót 460 52 (uj), Ackermann Károly Ujszentanna 459 25.

A honvédelmi miniszter Bécsben. Hazai Samu honvédelmi miniszter a novemberi katonai előléptetés ügyében ma délután egy parancsot kiadott, melyben egy vagy két napi tartózkodásra Bécsbe utasít.

Tisza István beszámolója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 16

Tisza István gróf aradi beszámolója három nap múlva lesz, de a választóközönség érdeklődése máris nagy arányokban nyilatkozik meg és előreláthatólag minden zavar nélkül, impozáns keretekben fog megtörténni a politikai körökben általános várakozást ébresztő beszámoló. Minden jel arra vall, hogy a szocialista-párt részéről beharangozott tüntető szándékból nem lesz komolyabb dolog, de a rendőrség megteszi az intézkedéseket arra, hogy amikor a komoly választópolgárság megakarja hallgatni képviselőjének fontos és jelentős politikai nyilatkozatait, akkor ezt az alkalmat szándékosan és illetékteienül beavatkozó elemek ne használhassák föl utcai tüntetésre és zavargásra.

Az aradi munkapárt végrehajtó-bizottsága valóságos permanens munkát végez, a kiküldött rendezőbizottság minden igyekezetével azon fáradozik, hogy az október 19-ikei napot Arad városához és Tisza István grófhhoz méltó hangulatúvá tegye. A végrehajtó-bizottságok ma este tartott ülésében számolt be Nesnera Aladár pártelnök a rendező-bizottság eddigi intézkedéseiről. Azt a programot, amelyet a végrehajtó-bizottság pénteki ülésén megállapított és amelyet az Aradi Közlöny akkor közölt is, ma újból és a legapróbb részletekig terjedően megvitaták. Véglegesen elhatározták, hogy a pályaudvaron hivatalos fogadtatást nem rendeznek, hanem a rendező bizottság tagjai közül Krenner Zoltán dr., Vajda Gyula és Weil József gondoskodnak arról, hogy az Aradra érkező Tiszát és a körülbelül 50 munkapárti képviselőt a pályaudvarról szállásukra kalauzolják. A vendégek a Központi szállóba mennek, ahol Adler Andor és Varjassy Lajos dr. intézik a rendezés munkáját. A beszámoló helyén: a nyári színházban pedig Stauber József és Tolnai János dr. rendező bizottsági tagok foglalkoznak a hallgatóság elhelyezéséről gondoskodni. Végül a banket rendezéssel Palmi Lajos dr.-t, Reinhart Gyulát és Weil Józsefet bízták meg.

A névre szóló belépőjegyeket már ma, a szétosztás első napján igen sok választópolgár vette ki és megkezdődött a vidéki küldöttségek jelentkezése is. Ezek közül először a máriaradnai és a borosjenői munkapárti elnökségek jelentették be részvételüket. A nyári színházban az elhelyezés következőképen történik: a földszinti ülőhelyeken és az erkély egy részén a választópolgárságot helyezik el. A páholyok és az erkély ülés első sorai a hölgyek számára lesznek fenntartva. Külön belépőjeggyel lehet csak a színpadra jutni, ahol az országgyűlési képviselők, a küldöttségek és illusztris vendégek kapnak helyet. A rend fenntartása céljából a nyári színházhoz csak belépőjeggyel engedik a közönséget.

Az egyébként lelkes és ünnepi hangulatú beszámoló előkészületeinek egyetlen zavaró mozzanata az aradi szocialisták provokáló fellépése. A pártvezetőség már a múlt héten elhatározta, hogy beváltja fenyegetését és általános munkaszünetet tart Aradon október 19-én, hogy a munkásság teljes számban tüntetessen Tisza ellen. A pártvezetőség határozatához (ma este valamennyi aradi munkásszak-szervezet hozzájárult. Október 19-én nem dolgoznak a szocialista munkások, hanem tüntetnek. — Ezzel szemben a rendőrség is határozott intézkedéseket tesz, amelyekkel nemcsak megakadályozza, hanem egyenesen utját is állja minden rendezésnek. A tüntetéssel együttjáró rendbontásoknak rendszeresen nincsen tettese, mert eltűnik a tömegben. Az aradi rendőrség most tehát

számon fogja tartani azokat a munkásokat, akik október 19-én nem mennek műhelyeikbe és rendezés esetén feltétlenül felelősségre vonja ezeket a munkásokat.

Tisza István gróf beszámoló beszédének meghallgatására belépő jegyek kedden és szerdán délután 3-5-ig és esütörtök délelőtt 10-12-ig a „Fehér Kereszt” I. emelet. 3. számú szobájában adatk ki. A banket rendező-bizottság felkéri mindazokat, akik Tisza István gróf tiszteletére e hó 19-én este 7 órakor a „Fehér Kereszt”-szálloda téli-kertjében tartandó társasvacsorán részt óhajtanak venni, sziveskedjenek a részvételi jegyet mielőbb, azonban legkésőbb e hó 18-ik napjának este 7 órájáig annál is inkább kiváltani, mivel a rendelkezésre álló helyek korlátozott száma okán, a később beérkező aláírások esetleg figyelembe vehetők nem lesznek. Egy teríték ára itallal 5 korona. Jelentkezések eszközölhetők Weisz Leó, ifj. Klein Mór, Keppich Zsigmond könyv- és papirkereskedésében és Reinhart Fülöp butorgyáros irodájában. (Andrássy-ter 17. sz.) kitétt ivéken.

A rendező-bizottság kéri mindazokat, akik a beszámolón részt óhajtanak venni, hogy a jegyeiket későbbi tolongás elkerülése végett már kedden vegyék át.

A következő értesítéseket kaptuk: Az Aradi Nemzeti Munkapárt végrehajtó bizottsága folyó hó 18-án, szerdán este 7 órakor a „Fehér Kereszt”-szálloda gyémánttermében Tisza István gróf beszámoló beszédével kapcsolatos ügyek megbeszélése végett ülést tart, amelyre a végrehajtó-bizottság tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

VÁROS ÉS MEGYE.

A községi jegyzők a parlamentben. A községi és körjegyzők egyesülete a képviselőházhoz intézett kérvényében a jegyzők régi sérelmeinek és óhajainak teljesítését kéri s ezt a beadványát támogatás céljából Aradmegyének is megküldötte. A jegyzők kívánságait ebben a négy pontban foglalják össze:

1. Biztosítsák a községi önkormányzatnak a jelenleginél szabadabb mozgás, bővebb hatáskör, amelynek korlátai között tevékeny részt vehessen a falusi nép kulturális, mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi érdekeinek előmozdításában. A közigazgatás intenzívitása érdekében szükségesnek tartjuk, hogy a község elsőfokú hatósági joggal ruháztassék fel és hogy a hatósági joggal felruházott község élén, úgy önkormányzati, mint hatósági vonatkozásban a mai jegyző álljon. Hogy e cél elérhető legyen, szükségesnek tartjuk, hogy a községek a kisközségi szervezet megszüntetésével a mainál célszerűbb kategóriába osztassanak. Részletkérdésnek tekintjük s épen ezért bővebben nem foglalkozunk vele, hogy a községi közigazgatás megfelelő segédmunkaerővel látandó el. 2. Az új községi törvényben volna szabályozandó a községi és körjegyzők fizetése is aképp, hogy csak a közigazgatási szervekre is kiterjesztessék az állami tisztviselőkre érvényes fizetési osztályba sorolás. A jegyzők kiterjedt hatáskörét és munkakörének fontosságát tekintve, nem tartjuk szerénytelenségnek azt a kívánságot, hogy alkalmaztatásuk idején a X. fizetési osztály 1. fokozatába jutnának és automatice belekerülnének a VIII. fizetési osztály 1. fokozatába. 3. Külön törvénnyel kérjük nyugdíjgyűnknek e feliratunkban megjelölt módokat szerint való rendezését. 4. Külön törvényben kérjük a fegyelmi jognak független fegyelmi bíróság szervezésével való szabályozást és a szolgálati pragmatika megalkotását.

Khuen-Héderváry gróf a királynál.

— Berzeviczy békeakciója. —

Távirati tudósítás.

Budapest, október 16.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök vasárnap reggel Bécsbe érkezett s féltenegy óra-
kor kihallgatáson jelent meg a királynál. Az
audiencia legfontosabb eredménye, hogy a mi-
niszterelnök előterjesztést tett ő felségének a ke-
reskedelmi miniszteri tárca betöltése dolgában
a Beöthy László országos képviselő, volt bi-
hari főispánnak kereskedelmi miniszterre való
kinevezését hozta javaslatba, amihez ő felsége
hozzájárult. Az új miniszter kinevezése a hiva-
talos lap szerdai számában fog megjelenni.

A miniszterelnök kihallgatásáról, amely
másfél óra hosszat tartott, a felhivatalos Bu-
dapesti Tudósító a következőket jelenti:

Az audiencia.

A miniszterelnök tegnapi kihallgatásán
beható jelentést tett ő felségének a magyar
parlamentari helyzetről és ezzel kapcsolatban
az eszmecserekről, amelyeket a képviselőház
előke az ellenzéki pártok vezérferfiaival
folytat. A király a miniszterelnök jelentését
helyeslőleg tudomásul vette. Mint a Buda-
pesti Tudósító illetékes helye értesül, a poli-
tikai helyzetben a miniszterelnök tegnapi ki-
hallgatása a legcsekélyebb változást sem
okozta; minthogy a kihallgatásnak tisztán tá-
jékoztató célja volt, s a miniszterelnök se-
minemű erre vonatkozó előterjesztést ő felségé-
nek nem tett, természetes, hogy a tegnapi ki-
hallgatáson a király döntése semmi irányban
sem volt várható. A kihallgatás során Héde-
váry gróf előterjesztést tett az üresedésben lévő
kereskedelmügyi miniszteri állás betöltése
végett. E javaslatot jóváhagyva, ő felsége
kereskedelmügyi miniszterre tegnap kine-
vezte Beöthy László országgyűlési képvise-
lőt, volt biharmegyei főispánt. A kinevezésre
vonatkozó legfelsőbb kézirat a hivatalos lap
szerdai számában fog megjelenni. Az még
nincs megállapítva, hogy az új kereskedelem-
ügyi miniszter mikor teszi le a király kezébe
hivatali esküjét.

Héderváry gróf miniszterelnök Schönbrunn-
ból való visszatérése után a Magyar Hazban
fogadta Daruváry Géza kabinettügyi osztály-
főnök látogatását. A miniszterelnök azután vi-
szonozta azt a látogatást, amelyet a hadügy-
miniszter legutóbb nála Budapesten tett, mint-
hogy azonban Auffenberg lovag nem volt a
hadügyminiszteriumban, a miniszterelnök név-
jegyet adta le.

Aehrenthal gróf közös külügyminiszterrel
a miniszterelnök nem találkozott, minthogy a
külügyminiszter édesanyja temetésére elutazott
Bécsből.

Délután a miniszterelnök az osztrák mi-
niszterelnökség palotájába ment, ahol Gautsch
báró miniszterelnökkel rövid beszélgetést foly-
tott a huskérdésre vonatkozó legutóbbi tár-
gyalásokról.

A miniszterelnök délután 4 óra 40 perckor
visszatért Budapestre, ahová este negyed tíz
órákor érkezett meg.

Miért volt Héderváry a királynál?

Bécsből jelentik: Héderváry gróf minisz-
terelnök kihallgatása után az újságíróknak azt
mondta, hogy bécsi utazásának kiváltképen
informatív célja volt. Jelentést tett a király-
nak a belső politikai helyzetről s előterjesztést
tett a kereskedelmi miniszteri tárca betöltésé-
ről. A király előterjesztéséhez hozzájárult. A
miniszterelnök ezután így folytatta:

— Válságról beszélnek. Azt mondják,
hogy mint miniszterelnök meghaltam. Pedig
(fejét jobbra és balra forgatva) úgy érzem, hogy
fejem még erősen áll a vállamon. Hiszen igaz-
zuk van, egyszer csak be fog következni, mert
hiszen előbb-utóbb mindeának vége van, de
azt nem tudom, hogy mikor. Hányszor temet-
tek el, mint horvát bánt és mégis tizennyolc
évig voltam ebben az állásban.

Arra a kérdésre, vajjon katonai téren nem
merültek-e föl újabb javaslatok, a miniszterel-
nök ezt felelte:

— Ha ezen a téren új dolog történt volna
és új programot dolgoztak volna ki, akkor en-
nek megvalósítása végett mindenképp új em-
bereknek kellene jönniök.

Szóba került a huskérdés, az annabergi
csatlakozás is, de Héderváry gróf ezekről a
dolgokról nem akart nyilatkozni. Csak arra a
megjegyzésre, hogy Ausztriában a huskérdést
egyoldalúan és Magyarország hozzájárulása nél-
kül akarják szabályozni, ezt jegyezte meg Hé-
derváry gróf:

— Ezt nem hiszem el! Ez teljességgel
lehetetlen!

Héderváry gróf ezután még azt mondta,
hogy Gautsch báró miniszterelnökkel és Auf-
fenberg lovag hadügyminiszterrel fog talál-
kozni; Aehrenthal gróft is szeretne volna föl-
keresni, de anyjának halála miatt a külügy-
miniszter néhány napra visszavonult az ügyek-
től. Héderváry gróf nyilvánvalóan azért kívánt
Aehrenthal gróffal beszélni, hogy információt
kapjon tőle ahhoz a válaszához, amelyet Ap-
ponyi Albert grófnak a tripoliszi ügyben hozzá-
intéztett interpellációra adni fog. Héderváry
gróf megjegyzéseiből azt lehet következtetni,
hogy erre az interpellációra a legrövidebb idő
alatt fog felelni s még azt is mondta, hogy a
monarchia helyzete ebben a külső kérdésben
nagyon kedvező.

— A szembaja hogy van? — kérdezte ez
után az újságírók egyike.

— Köszönöm, — válaszolta a miniszterel-
nök — egyelőre elég rosszul. A hályogot, mely
a jobb szememen keletkezett, sajnos, egyelőre
még nem lehet megoperálni s majd csak kará-
csony táján lehet szó arról, hogy megzaba-
dulsanak tőle. Ha azonban olyanok lennének a
politikai viszonyok, amelyek engem nélkülöz-
hetetlenné tennének, még azután is nyugodtan
el fogjuk halasztani az operációt.

Ezzel a hírlapírók kihallgatása véget ért.

A parlamenti béke.

A parlamenti béke dolgában Berzeviczy
Albert a képviselőház elnöke, ma is élénk meg-
beszéléseket folytatott egyes vezető politiku-
sokkal.

Hosszabb látogatást tett az elnöknél a
munkapárti vezetők közül Tisza István gróf és
Vojnits István s többen az ellenzéki politiku-
sok közül.

Berzeviczy Albertnek, a képviselőház el-
nökének az ellenzéki pártok vezetésével folytatott
eszmecsereire vonatkozólag némely lap azt írja,
hogy azok között a kérdések között a melyeket Ber-
zeviczy Albert elnök az illető politikusokhoz intéz,
az is szerepel, hogy személyi tekintetben van-
nak-e az ellenzéknek kívánságai, vajjon az el-
lenzék kívánja-e akár a miniszterelnöknek,
akár más miniszternek az elhívását. Mint
a Budapesti Tudósító illetékes helyről értesít-
tik, ezekből a közlésekből egy szó sem igaz.
Berzeviczy senkihez sem intézett ilyen kérdést,
sőt kezdetől fogva ez eszmecsereknél abból a
föltételestől indult ki — és e föltételestében egyszer
sem csatlakozott — hogy a küzdelem nem szemé-
lyek ellen irányul és a megoldás csakis tárgyi
alapon keresendő.

A békeröltételek.

Bécsből jelentik: A *Neues Wiener Tag-
blatt* jelenti: A magyar kormány és az el-
lenzéki pártok békeföltételei a következők:

A magyar kormány föltételei: 1. a védő-
erő javaslatok megszavazása, a nélkül, hogy
ezeket a javaslatokat a napirendről levennék.

2. Egyes részletek esetleges módosítása a
részletes tárgyalás folyamán.

3. A kilencos bizottság programjának meg-
valósítása.

4. A védőerő javaslatnak a választóre-
formtól való teljes külön választása.

A Kossuth párt föltételei, amelyekhez a
Károlyi csoport és Andrassy Gyula gróf is
hozzájárultak, a következők:

1. A hadsereg fejlesztése nemzeti irány-
ban, a zászló, címer- és jelvény-kérdés rende-
zése által.

2. A véderőreformról folytatott vitának
fölfüggesztése mindeme kérdések elintézéséig.

3. A költségvetésnek nyomban való tár-
gyalása.

Ebből látszik, hogy a kormány álláspontja
csak kevésbé tér el Kossuth pártjának állás-
pontját.

A Justh-párt föltételei ezek:

1. A véderőreform költségeinek leszállítása
és a hadsereg fejlesztése nemzeti irányban,
legalább oly mértékben, amint a kilencos bi-
zottság megállapította.

2. Általános és titkos választói jog közsé-
genként való szavazással.

3. A választókerületek új beosztása.

4. Junktim a választóreform és a véderő-
reform között, úgy hogy a véderőreform nem
léphet addig életbe, amíg a választóreform meg
nem valósul.

A béketárgyalás meggyűlésa következté-
ben a kormány új parlamenti helyzet előtt fog
állni, mert az ellenzéki pártok külön fognak
válni a Justh-párttól és nemcsak a kormány-
párt, hanem valamennyi többi párt is az
obstrukció ellen való harcban izolálni fogják
a Justh-pártot és egyöntetűen fognak el-
járni. A király nagyon alaposan van infor-
málva a helyzetről. Ha Berzeviczy közvetítő
akciója nem sikerül, akkor a király az előtt a
kényszerűség előtt fog állni, hogy a kor-
mány javaslata alapján határozzon.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A jogállam jubilaris füzet. A Jogállam, jog- és államtudományi havi folyóirat
10 évi fennállásának alkalmából ez év de-
cember első felében a *Jogállam jubilaris
füzet* fog megjelenni, amely a következő szerzők
dolgozatait fogja tartalmazni: Gróf Apponyi
Albert, Balogh Jenő, Balogh György, Baracs
Marcell, Baumgarten Nándor, Baumgarten Iz-
idor, Beck Hugó, Bubla Ferenc, Concha Győző,
Degré Miklós, Edvi-Ilés Károly, Földes Béla,
Grecksák Károly, Gottl Ágost, Grósz Emil, Gy-
mai Zsigmond, Hegedűs Lóránt, Imling Kon-
rád, Juhász Andor, Kármán Elemér, Kenedi
Géza, Kiss Géza, Klein Ferenc (Bécs), König
Vilmos, Lengyel Aurél, Nándy Lajos, Magyar
Géza, Marczali Henrik, Meszlény Arthur, Nagy
Ferenc, Nagy Ernő (Kolozsvár), Návay Lajos,
Némethy Karoly, Plósz Sándor, Pap Dezső,
Pap Géza, Pap József, Pollák Illés, Szladits
Károly, Somló Bódog (Kolozsvár) Scareyer Ja-
kab, Szivák Imre, Schwarz Gusztáv, Timon
Ákos, Vavrik Béla, Várady Zsigmond, Vam-
bory Ruszten, Wekerle Sándor, Wlasics Gyula,
Weinmann Fülöp, Zitelmann Ernő (Bonn), Zsit-
vay Leó. E kötetet a Jogállam előfizetői díjta-
lanul kapják meg. Megrendeléseket e kötetre
elfogad a Jogállam kiadóhivatala (Budapest IV.,
Havas-utca 7.)

Aradváros az ipari munkásokért.

— Két millió korona házáépítésre. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 16.

Uttörő munkának az első körvonalai bontakoznak ki azokon az értekezleteken, amelyeket most az ipari munkások ügyében a város-házán megtartanak. A résztvevők valamenynyien a legnagyobb lelkesedéssel, ügyeszeretettel foglalkoznak a nagy kérdéssel és örömmel regisztráljuk, hogy a hatóság az ipari munkásokkal valóban az ügyszó méltó stílussal, eredetiséggel és alaposággal, de legfőként egészséges szociális érzékkel akarja megépíteni.

„Olyan házat építsünk, amely a munkásoknak tetszik, amint az ő igényeinek megfelel” — ez a jelszó. És hogy ő milyet akar, azt tőle kérjük meg és nem oktatólja rá a szerki a maga gondolatát, izlését és akaratát.

A kérdés előkészítéséről már több ízben írtunk és ma a város szabályozási bizottság tárgyalásai annyira érlelték meg az ügyet, hogy két határozott eredménye is van az eddigi purparléknak. A bizottság javaslata alapján a polgármester most már összehívja a legközelebbi napokban azt az ankétot, mely az ipari munkások házáépítésének a részletkérdéseit tárgyalja le, továbbá a bizottság mai elvi megállapításai után, a polgármester felszólítja a munkások szakszervezeteit, hogy küldjék el megbízottakat, akik a város szabályozó bizottságnak tudtára adják, milyen típusú házakat óhajtanak és mekkora bérfizetést tudnak vállalni. Háromszáz munkásház építését hozza javaslatba az a bizottság, melynek mai ülésén egyhangulag jutott érvényre az a hatalmas szociális elv, hogy a házakat, minden érdekelt fél: állam, város, gyárosok, pénzintézetek, munkások részvételével alakuló szövetkezet építse fel és kezelje, de ne hasznosítsa nagyobb haszonnal, mint a mennyi a szövetkezési eszme szellemének megfelel. Érvényre jutott továbbá az a hatalmas gazdasági elv, hogy a ház tulajdonjogával nem szabad a munkást a röghöz kötni, hanem az ő mozgási szabadsága teljesen érintetlenül hagyandó.

Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok igazán nagy koncepciójú előadásban ismertette ezt a gyönyörű tervet, melyet ő a munkások város létesítésére elgondolt és körvonalaiiban kidolgozott.

Mint említettük 300 ház építése van tervbe véve. 150 a textil-gyár mögött, 150 a Simándi-úton, a Gutzjahr-telken. Telket a város a legminimálisabb bérért, négyszögölenként egy és négy koronáért adna. Minden ház körülbelül száz négyszögöl telken épülne, még pedig a drezdai Hellerau szisztémája szerint egyemeletesen, melynek földszintjén egy nappali szoba és kisebb szoba, konyha, az emeletén két hálószoba lenne. A bizottság, ezt az aradi viszonyokhoz képest drágának tartja, mert 6000 koronába kerülne egy ház és évi 350 korona bérrel járna. Ezért a polgármester meghívja a munkások vezetőit, hogy a típust ők határozzák meg.

Az építés és telek összes költségei két millió koronára rúgnak. A tőke megszerzésére Lőcs tanácsnok a szövetkezet megalakítását ajánlja, de csak egy millió kétszáz ezer korona erejéig, mert a többi nyolcszáz ezer koronát, részint az állam, részint a Weitzer-akc. nyújtás, mint építési segélyt.

A szövetkezet 100 koronás részjegyeket bocsátana ki, de ezek legfeljebb 5 és fél százalé-

kot kamatozhatnak. Megfelelő menyiséget jegyez a város — Nesnera Aladár négyszáz ezer koronát hozott javaslatba — az iparvállalatok, takarékpénztárak, magánosok és végül a munkások.

Igen fontos határozata a bizottságnak az is, hogy a szövetkezet megalakítását és igazgatóságának megválasztását a vezetését is a város lássa el teljesen díjtalanul.

A bizottság felkéri a polgármestert, hogy mihamarabb hívja össze az ankétot a részletek megállapítása céljából.

Harmadfélmillió korona.

(Mennyit költ Arad egy év alatt. — Husz korona iparra, ötven korona kereskedelemre)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 16.

Aradváros tanácsa Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ma tárgyalta az 1912. évi költségelőirányzatot és azt Kilyéni János főszámvevő előterjesztése alapján elfogadta. Szerdán délután három órakor a hármass bizottság foglalkozik a tanács javaslatával.

A háztartási költségvetés szerint a szükséglet... .. 2543620 korona
a rendes és rendkívüli fedezet... .. 1598130 korona
a fedezetlen hiány... .. 945490 korona,
mely hiány az 1911. évről első fokú költségkivetett 1,252 002 korona 75 fillér egyenes állami adó után 5% iskola adót, 2% ipariskola adót is magában foglaló 76% kal kivetendő községi adóval volna fedezendő, mely esetben 6031 korona kezelési feleleg jelentkeznék.

Eszerint a rendes és rendkívüli szükségletek az előző 1910. évi 2,455.719 koronához képest tehát 87901 koronával, míg a rendes és rendkívüli fedezet a múlt esztendői 1,561.783 koronáról 1,598.130 koronára, tehát 36.347 koronával emelkedett. Hogy a pótlódó mégis leszall, — legalább a percentszáma — annak az az oka, hogy az állami adóalap növekedett.

A tanács igen röviden végzett a két és félmillió koronás előirányzattal. A főszámvevő előterjesztését majdnem megjegyzés nélkül vette tudomásul, bizva abban, hogy a tervezet reális és mert egyetlen olyan tétele nincs, amely valami új dolgot kontemplálna. Ezen a költségvetésen is még a tisztviselői fizetésrendezés óriási anyagi terhei érezhetők. Azonban ez az utolsó, melyet ez a tétel bérít meg és remélhető, hogy jövőre már a tanácsnak város fejlesztő és alkotó tevékenységét is visszafükrözti a költségelőirányzat.

A törvényhatósági bizottság tagjai erről most igen könnyen meggyőződhetnek, mert a főszámvevő a költségvetéshez egy olyan kimutatást készített, melyben a város háztartásának személyi és dologi szükségletei tárgy szerint vannak felsorolva és így áttekinthetően áll a szemük előtt, hogy a város, mint gazda és munkaadó, mire és mennyit költ el — a jövő évben.

(Személyi kiadások.)

A város, a kimutatás szerint, aktív alkalmasítottainak évente 1088881 koronát fizet ki, a nyugdíjintézményhez 97398 koronával járul hozzá, a nem állandó alkalmazottak személyzet illetménye 155512 korona és ezek az összegek, valamint a hitfelekezethek nyújtott segélyek összesen 1243700 koronára rúgnak. Aradváros lakóit hatvankétezerre téve, tehát minden egyes aradi személy 175 koronával járul hozzá a város személyi kiadásaihoz.

Rendkívül érdekes képet nyerünk az alábbiakból, melyekben tételenként fel van sorolva mindaz, amire a város egy éven belül költenek. Körülbelül százharmincféle címen ad ki

a város pénzt, itt természetesen a személyi fizetések nincsenek felsorolva. Jellemző a rengeteg adat közt böngészve az, hogy Aradváros egy esztendőben ipari segély címen 20 (husz) és kereskedelmi segély címen 50 (ötven) koronát fizet el.

(Dologi szükséglet.)

Adó illeték, egyenérték 36614 korona. Állati hullaszállítás 1000 korona. Anyagok, szerek, eszközök 15056 korona. Átutalás a kövezetelapba 17000 korona. Bérkocsi díj 180 korona. Beruházás (hátralék) 14418 korona. Beruházás (folyó) 8000 korona. Biztosítás baleset esetére 175 korona. Biztosítás betegség esetére 10200 korona. Biztosítás tűz esetére 9427 korona. Élelmezés 37069 korona. Egyleti tagdíj 12 korona. Előfogaf 1220 korona. Épület fenntartás 52344 korona. Fertőtlenítés 7553 korona. Fogyasztási adó váltásdíj 235000 korona. Földbér 2940 korona. Gyermekevédelem 22800 korona. Gyógyász, gyógyköltés 1375 korona. Házzám tábla 1000 korona. Helyettesítési költés 300 korona. Himlővéd anyag 210 korona. Hirdetési költés 300 korona. Ingó leltári beszerzés 24364 korona. Ingó leltári fenntartás 13080 korona. Irodaszerek 6000 korona. Iskola-fenntartási díj 2856 korona. Járulat marhalevél 3845 korona. Jég 1900 korona. Jutalmak, segélyek 1650 korona. Kártékony rovarok és növények irtása 600 korona. Katonai szállásbér 4400 korona. Kéményseprés 1292 korona. Kerékpár és eb-adejeje 600 kor. Nyomatvány, könyv, könyvkötés 20544 korona. Lapok 560 korona. Lakás (term bérlet) 12080 korona. Lótartási átalány 4000 korona. Nemzeti ügyek ápolása 3400 korona. Nép-fürdő 2700 korona. Növénytermelő kísérleti állomás 4396 korona. Ovónók (állami) illetménye 7220 korona. Partfenntartás 2660 korona. Pénztári maradvány 6031 korona. Perköltés 1260 korona. Pöcsetartány tisztítás 3400 korona. Ruházat: ár-vák ruhája 2048 korona. Cselédek ruhája 1934 korona. Rendőrök ruhája 13038 korona. Szegények ruhája 4929 korona. Tűzoltók ruhája 1660 korona. Segélyek: betegsegély 900 korona. Egyházi segély 15236 korona. Iparügyi segélyek 20 korona. — Iskolai segélyek 6800 korona. — Kereskedelmi segély 50 korona. Közművelődési segély 4740 korona. Mezőgazdasági segély 1000 korona. Nép-művelődési segély 600 korona. Szegény segély 46050 korona. Tanulmányi ösztöndíj 2500 korona. Tűzoltási segély 6400 korona. Sétányok, fasorok 21200 korona. Szegényellátás 3900 korona. Szeméthyordás 1500 korona. Takarmány: Szalma 14057 kiló 6427 korona. Széna 566700 kiló 16910 korona. Szemes 121100 kiló 18162 korona. Takarítás és takarítási eszközök 13921 korona. Tanezsközök, könyvek 10972 korona. Távbeszélő villanyosengő 1848 korona. Titkosrendőri kiadás 600 korona. Törlesztés kamatban 248244 korona 92 fillér. Törlesztés tőkében 58994 korona. Tanpótlék 5% 13815 korona. Tűzelőanyag: Illetmény tűzifa 3831 korona. Közélsű tűzifa 24829 korona. Segélytűzifa 1232 korona. Kőszén 7948 korona. Faszén 538 korona. Utazás napidíj 3600 korona. Vegyes szükséglet: Árvabázi 1714 korona. Iskolai 1600 korona. Közigazgatási 2700 korona. Közgazdasági 8466 korona. Magángazdasági 6235 korona. Rendőri 2880 korona. Rendkívüli 8740 korona. Szegényházi 410 korona. Világítás: Gáz 27030 korona. Égőestek 724 korona. Petroleum 252 korona. Illetmény petroleum 100 20 korona. Villany 30884 korona. Tűzcsapfenntartás 1240 korona. Vízfogyasztás 21870 korona. Visszabályozás 5721 korona.

Ebből a kimutatásból az az előny is kárulhat a város közönségére, hogy az érdekelt szakiparosok, kereskedők, szállítók és vállalkozók eleve tudomást szereznek a város mindennemű szükségletéről, azok szállítására az eddigieknél kedvezőbb ajánlatot tehetnek.

(A esatorna adó teszállítása.)

A városi háztartással egyidejűleg tárgyalta a tanács a esatorna alap költségvetését és a megállapítás szerint a esatorna-adó a jövő évre szintén csökkenni fog, amennyiben az idei 4 százalékos helyett, a házbér 25 százalékat fizeti a közönség.

(Deficit a hidaknál.)

A hidüzemeknél azonban már nem igen kedvezően alakul a jövő évi gazdálkodás iránya.

A kereskedelmi miniszter tegnap érkezett leiratával arról értesítette a várost, hogy a vas-hidaknál mutatkozó 47 ezer korona deficitből

csak 30 ezer koronát fedez a tárcája terhére, míg a többi 17 ezerről a városnak kell gondoskodnia. Tehát vagy a hidvámokat kellene emelni, ami abszurdum, vagy pótdóból lesz kénytelen a város a hiányt pótolni. A tanács még nem határozott, hogy melyik módot választja, de valószínű, hogy újból felírják a miniszterhez és bebizonyítják neki, hogy az összes mutatkozó többszükséglet fedezését magára vállalta, mikor a hid-építést engedélyezte.

A költségvetést, mint emittettük, a három bizottság szerdán délután tárgyalja, azután pedig tizenöt napi közszemlére teszik ki és a novemberi közgyűlésre terjeszti be a tanács jóváhagyás céljából.

Titokzatos ékszerek egy aradi zálogházban.

— Az abbáziai szállodai lopások. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 16.

Megírták a lapok, hogy az elmúlt hetekben az abbáziai szállodákban, penziókban tömeges lopásnak jöttek nyomára. Azt tudja minden fürdőlátogató, hogy még a legelegánsabb szállodákban sincs biztonságban a pénze és az ékszere. A fürdők igazgatósága és a szállodák tulajdonosai nem vállalnak szavatosságot az elvesztett értéktárgyakért, a tolvajok pedig oly ügyesen dolgoznak, hogy lehetetlen őket tetten érni. Másképen pedig vajmi bizonytalan, hogy az eltűnt holmik, vagy azok értéke megkerül.

Az a lopás, amely az elmúlt hetekben Abbázia legelőkelőbb penziójában történt, működésbe hozta a budapesti és az összes magyarországi, meg külföldi rendőrségeket. Krámer Adolf budapesti butorgyárosról ugyanis harminchatezer korona értékű drágaköveket, ékszereket loptak el. A budapesti és fiemei rendőrség természetesen megküldte az ékszerek leírását az aradi rendőrségnek is, amelynek detektívjei nagy buzgalommal láttak a nyomozáshoz. Az egyik detektív fölfedezte valamelyik zálogházban, hogy több női nyakéket, karkötőt, gyémántköves melltűt helyeztek el, amelyek hasonlítottak az abbáziai lopásnál eltűnt tárgyakhoz.

A zálogházban emlékeztek rá, hogy ezeket a gyanús ékszereket egy ismeretlen, elég jól öltözködő asszony helyezte el. Ők azt hiszik, hogy az a nő nem Aradra való. Az ügyes polgári rendőrök hamarosan megállapították az illető hölgy személyét. Kiderítették, hogy a férje pár héttel ezelőtt vezető állást foglalt el egyik aradi üzletben. A nő, a férjével együtt Abbázia-ból jött Aradra. A világhírű fürdőhelyen szintén ugyanolyan állást töltött be, mint Aradon. A férfit tegnap bocsátották el aradi állásából s valószínű, hogy ma már nincsenek is Aradon.

Az aradi rendőrség táviratilag fordult a budapesti rendőrséghez és fölvilágosítást kért a férfi és a nő multját illetőleg, mert mindketten a fővárosban is hosszabb ideig laktak. Amíg a házaspár multjáról a szükséges adatok meg nem érkeznek, addig az aradi rendőrség nem lép föl ellenük teljes határozottsággal, mert hiszen még nincs bebizonyítva, hogy az aradi zálogházban lefoglalt ékszerek azonosak-e a Krámer-től ellopott ékszerekkel?

A képviselőház ülése. Budapestről jelentik: Szakadatlan technikával húzta ki az obstrukció a mai ülést is. Návay Lajos elnökolt az ülésen. A jegyzőkönyv fölolvastása után a terembe lépő Beöthy Lászlót, az újonnan kinevezett kereskedelemügyi minisztert a munkapárt za ostan megéljenezte. Az elnöki előterjesztések során bemutatott két kérvényre az obstruktorok másnapra halasztott név szerinti szavazást kértek, azután pedig egyfolytában

szavazott a Ház az ülés végéig s három kérvény kapcsán benyújtott ugyanennyi ellenzéki ellen indítványt vetett el. Az ülésnek háromnegyed kettőkor volt vége.

Beöthy László kereskedelemügyi miniszter.

— A kabinet kiegészítése. —

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, október 16.

A hivatalos lap szerdai, vagy csütörtöki számában meg fog jelenni Beöthy László országgyűlési képviselő, Bihar megye volt főispánjának kereskedelemügyi miniszterré történt kinevezése. Így megszűnik az az üresedés, mely Hieronymi Károly halálával beállott s öt hónapig tartott. A kereskedelemügyi miniszterium új vezetőt kap, ki rendkívüli politikai iskolázottságot visz magával hivatalába.

Beöthynek kereskedelemügyi miniszterré történendő kinevezését Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök tegnapi audienciáján ajánlotta a királynak, ki az ajánlatot azonnal elfogadta. Főlegesen említeni, hogy a kinevezés a kereskedelemügyi tárca provizórikus vezetőjének, Lukács Lászlónak tudtával és beleegyezésével történt, ki saját maga irányította a miniszterelnök figyelmét egy tanácskozás alkalmával Beöthyre. A képviselőházban a munkapárt tagjai Beöthy kinevezését nagy örömmel vették tudomásul. Midőn az új kereskedelemügyi miniszter megjelent a folyosón, elváratai körülvették s zajos éljenzéssel üdvözölték. Az új miniszter valószínűleg vasárnap vagy hétfőn teszi le hivatalos esküjét s közvetlen az eskütétel után elfoglalja hivatalát.

A kinevezés politikai jelentősége.

Beöthy László országos képviselő, volt bihari főispánnak kereskedelemügyi miniszterré történő kinevezése a politikai körökben, még a munkapárt egy részénél is feltűnést keltett. Már szombaton szó volt ugyan róla, hogy a kereskedelemügyi miniszteri tárca legújabb jelöltje Beöthy László, de néhány hónappal ezelőtt hasonló határozottsággal emlegették Wickenburg gróf nevét, arra pedig a miniszterelnök legközvetlenebb környezetének kivételével senki sem gondolt, hogy a kinevezés már Héderváry gróf legközelebbi audienciáján fog megtörténni.

A kinevezés hírére a Ház folyosóján a munkapárt megnyugvással és örömmel fogadta, főképpen azért, mert a kinevezésben cáfolatát látták egy bécsi lap tegnapi cikkelyének, mely a helyzet félreismerésével a kormány helyzetének gyöngülését jósolta meg. A kereskedelemügyi tárca betöltése a munkapárt fölfozása szerint ezzel szemben éppen azt bizonyítja, hogy a mostani kormány biztos dolgában, hosszabb időre rendezkedik be és legfelsőbb helyen is teljes bizalommal vannak politikája iránt.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök tegnapi audienciája és az új kereskedelemügyi miniszter kinevezése foglalkoztatta ma a képviselőház érdeklődését. Az üléssteremben a jobboldalról nagy éljenzéssel fogadták Beöthy Lászlót, Hieronymi Károly utódát s tömegesen siettek üdvözlésére.

A kinevezésről s az új miniszter személyéről sok szó esett a folyosón is. Sokan úgy kommentálták a dolgot, hogy Tisza István gróf nagy befolyása érvényesült a kereskedelemügyi tárca betöltése körül. Tisza azonban eiháritotta magától ezt a magyarázatot. Egy kisebb társaság előtt, melyben többek között Herceg Ferenc, Kelemen Samu és Ercsey Péter állott, Tisza ezt mondta a kinevezésről:

— Nem szoktam miniszterjelöltek ajánlgatásával és protezsálásával foglalkozni. Termé-

zetes, hogy a miniszterelnök, másokon kívül engem is megkérdezett Beöthy s emélyéről és képességeiről s az megint természetes, hogy én csak jót tudtam mondani róla.

Az új miniszter nyilatkozata.

Tudósítónknak ma alkalma volt beszélni az új kereskedelemügyi miniszterrel, aki a hozzá intézett kérdésre ezt felelte:

— Nagy munkakedvvel foglalom el új diszes állásomat, de programomra vonatkozóan mindaddig, míg a miniszterium ügyosztályának vezetőivel nem érintkeztem és a hivatali esküt le nem tettem, nem tartom ildomosnak nyilatkozni. Egyelőre csak annyit mondhatok, hogy a tárca minden munkatere egyformán számíthat szeretetemre és ügybuzgalmamra. Teljes mértékben átérzem, hogy tárcám viteléhez az ország vitális érdekei fűződnek, úgy a közlekedés továbbfejlesztése, mint az iparfejlesztés, az ipari és kereskedelemügyi szakoktatás és a szociális fejlődés terén. Részletes programot csak akkor adhatok, ha e nagyfontosságú közkérdések felől a többi illetékes tényezővel már érintkeztem.

Életrajz.

Beöthy László 1860. június 4-én Hencidán (Bihar megye) született. Atyja, Beöthy Andor 22 évig volt alispánja Bihar megyének. Beöthy László középiskoláit Nagyváradon és Pozsonyban végezte, jogi tanulmányait a nagyváradai jogakadémián. A doktorátust a budapesti tudományegyetemen nyerte el, majd két évig nemzetgazdasági tanulmányokkal foglalkozott. Egy szemesztert Berlinben töltött, hol Wagner Adolf, Schmoller, Treitschke és Droysen professzorok előadásait hallgatta, Bécsben pedig három félévig Mengers Károly kollégiumait frekventálta. Ezután rövid ideig Párisban tartózkodott. Visszatérve Magyarországra 1886-ban mint aljegyző Bihar megye szolgálatába lépett. Szilágy Olivér halála után 1890-ben az élesdi kerület képviselőjének választotta. A képviselőháznak 1893. októberéig volt tagja. A képviselőház közigazgatási bizottságában ő adta elő az állami anyakönyvvezetésről szóló törvényt, de a törvénytervezetet már nem ő terjesztette a Ház elé, mert 1893-ban Bihar megye és Nagyvárad város főispánjává nevezték ki. Ezt a tisztséget 1905. januárjáig töltötte be. Az akkori választásokon ugyanis a liberális párt tudvalevőleg elvesztette többségét s Beöthy rögtön a választások után, még Tisza István gróf miniszterelnöksége alatt felmentését kérte. A miniszterelnök január hó végén fel is mentette állása alól, de Beöthy már a közbenes időben sem látta el hivatalos teendőit, s sem a városi, sem a megyei közgyűlésen nem elnökölt.

Hivatalból való visszalépése után Beöthy mezőtelegi birtokára vonult vissza s 1908-ig csak birtokával törődött. 1908-ban Budapestre költözött, mert gyermekeinek iskoláztatása ezt így kívánta. 1910-ben a biharmegyei hospapályi kerület ismét képviselőnek választotta. A képviselőház a nemzetgazdasági bizottság elnökévé s a pénzügyi bizottság tagjává választotta.

Beöthy László kereskedelemügyi miniszter a képviselői körökben nagy kedveltségnek örvend. Hűséges pártember s Tisza István gróf intímusai közé tartozik. Belépése a kabinetnek nemcsak nyereséget, hanem erősbödést is jelent. Az új kereskedelemügyi miniszter különben kiváló maónok s kitűnő ismerője a parlamentnek. Jó munkaerő s így a sokáig tárca vezetője jó kezekbe jut.

A Weitzer-gyár közgyűlése.

(Huszonhét korona 50 fillér osztalék.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 16.

A Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta XIX. rendes közgyűlését az aradi és osanádi egyesült vasutak üléstermében. A közgyűlésen, melyre negyvenkét részvényestől 14380 részvény tétetett le, jelen voltak a következők:

Neufeld Károly (Bécs), Gizecke Gusztáv (Bécs), Heinrich Sándor, Sármezey Endre, Stauber József, Leopold Zsigmond, Neuman Dániel, Hegedüs László, Vásárhelyi János, Breda Viktor gróf, Lusztig Armin, Walder Gyula részvényesek, Herzl Bernát igazgató, Müller Gyula igazgató, Joób Gusztáv művezető-igazgató és Kell Lipót dr. ügyész.

A részvénytársaság, mint az az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentéséből megállapítható, igen eredményes évre tekinthet vissza. A tiszta nyereség meghaladja az előbbi évit s az egész realisan összeállított mérleg a gyár kiváló mobilitásáról tanuskodik. A vállalatnak nagy követelése van bankoknál, a leltárba foglalt anyagkészletek igen alacsony vannak felvéve. Hogy mást ne említsünk, a mérleg realitását kitűnően mutatja, hogy modellekre mindössze 1 K. van felvéve.

Az üzleti év eredménye annál szebb, mert mint az igazgatóság jelentése is megemlíti az üzleti év második felében az állami megrendelések hiányában a kocsipítő osztályban az üzemet néhány hónapon át csökkenteni kellett. Ennek dacára a tavalyi 25 korona helyett most 27 korona 50 fillér osztalékot fizet a részvénytársaság. Ez is mutatja, hogy bár az üzemi ideiglenes csökkentése mellett ilyen kiváló anyagi eredményt tudtak produkálni, milyen kiváló kezekben van a gyár vezetése. Hogy a nyereség a múlt évit meghaladta, az elsősorban Herzl Bernát kereskedelmi és Müller Gyula műszaki igazgató széles látókörű fáradhatatlan munkásságának köszönhető.

A közgyűlés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Lovag Schoeller Richárd elnök távollétében a közgyűlést Fábry Sándor dr. alelnök nyitotta meg. Az igazgatósági jelentést Joób Gusztáv művezető igazgató olvasta fel. A jelentésből közöljük a következőket:

Kocsipítőosztályunk ez üzemév első felében jól volt foglalkoztatva, a második felében azonban az állami megrendelések hiánya érezhetővé vált, úgy, hogy kénytelenek voltunk ebben az osztályban néhány hónapon át az üzemet csökkenteni. Csak a Máv. utabbi rendelései tették lehetővé, hogy a gyártást ismét kiterjedtebb mértékben folytassuk; a megrendelések azonban nagyjából csak a folyó üzletévben kerülnek kivételre.

Egyéb üzemeink részére képesek voltunk folytatólagos foglalkozást találni. Ha a fent vázolt viszonyok között mégis abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy zárszámadásunkban a múlt évit mérsékelten meghaladó nyereséget mutathatunk ki, ez ama körülményre vezethető vissza, hogy a tárcánkban szereplő Vasérgyár részvénytársaság Sopron-Graz részvények maradvékát most előnyösen tudtuk értékesíteni. Az ebből származó nyereséget a nyereség- és veszteség-számlán elszámoltuk.

Mint a zárszámadásokból kitűnik, a tiszta nyereség az értékesítési tartalékalapnak 158,615 koronával való gyarapítása és a tisztviselői segély- és munkásjeléti intézmények alapjának kamatoztatása után 804,181 korona 37 fillért tesz ki, melyhez hozzáadva az 1909-1910. évi nyereségáthozatot 97,126 korona 96 fillér, összesen 901,308 korona 33 fillér áll a t. közgyűlés rendelkezésére. Barak vagyunk

ennek felhasználására nézve a következő javaslatokat tenni: 1. A tartalékalap alapszabályszerű gyarapítására a múlt évi áthozat levonása után 16,083 korona 62 fillér. 2. A részvénytőkének 5% kal való kamatoztatására 250,000 korona. 3. Az igazgatóságnak a múlt évi 97,126 korona 96 fillér összegű áthozat levonása után jár 107,619 korona 55 fillér. 4. 6% felülosztalék fizetésére, 20,000 részvény után a 15 korona, 300,000 korona. 5. A felügyelő-bizottság díjazására 4,000 korona. 6. A tartalékalap rendkívüli gyarapítására 30,000 korona. 7. A tisztviselői segélyalap gyarapítására 30,000 korona. 8. A munkásjeléti intézmények alapjára 20,000 korona fordítassék és 143,605 korona 16 fillér új számlára vezetessék elő.

Ha fenti javaslatsíkkal egyetértének, kérjük, szíveskedjenek elhatározni, hogy részvényeink 19. számú szelvénye 1911. évi október hó 16-tól kezdve egyenként 27 korona 50 fillérrel váltassék be.

A közgyűlés egyhangú helyesléssel vette tudomásul az igazgatóság valamint a felügyelő-bizottság jelentését is, amelyet szintén Joób Gusztáv olvasott fel.

Ezután a felügyelő-bizottság tagjaiul egyhangulag megválasztották:

Hegedüs Lászlót, Walder Gyulát, Boros Vidát rendes tagokul, Vásárhelyi Jánost pedig póttagul.

Miután indítványt senki sem jelentett be, az ülés az elnök lelkes éltezésével véget ért.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Kedd: B á n k - b á n, opera.

Szerda: Suzette, színmű. (Bemutató előadás.)

Csütörtök: Suzette, színmű.

Péntek: Ártatlan Zsuzska, operett.

Szombat: Dollárkirálynő, operett.

Vasárnap: Felhő Klári, népszínmű.

Bemutatók, reprizek.

— Az aradi színház legközelebbi újdonságai. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 16.

Az aradi színház egész oszomó bemutatóra és reprizre készül. A legközelebbi premier e hét szerdáján lesz, amikor Brioux társadalmi színművét, a Suzettet mutatják be. Az elmúlt hóban került először színre ez a darab a Nemzeti Színházban. A minden ízében modern színmű cselekménye a következő:

Első felvonás. Chambert Henri rajtakapta feleségét, amint a ház egy ismerősével csókolódik. Válik a feleségtől és gyermeküket, a kis Suzettet, hazaviszi saját szüleihez. — **Második felvonás.** Chambertné elszökteti a kis leányt, de megtalálják nála és elveszik tőle. Hetenként csak egyszer szabad látnia. — **Harmadik felvonás.** A férj szülei el akarják szakítani a gyermeket anyjától. Az asszony, aki férjét is, gyermekét is mélyen szereti, elmegy az öreg Chambertékhez. Nagy fájdalma meghatja őket és az ifjú házasság kibékülnek.

A színtársulat tagjai nagy ambícióval készülnek a bemutatóra. A színmű a következő szerep-osztásban kerül színre: Chamber Henri — Kesztler, Chambert ur — Várnay, Regina — Kesztlerné, Chambertné — Follinuszné, Monika — Novák Irén, Suzette — Benkő Gizi, Solanje — Harmath Józsa. A szindarabot Kesztler rendezi.

Ezt a premiért rövidesen követni fogja Rotschild báró drámájának, a Rivaldának a bemutatása. Ez a szindarab La Rampe címen került bemutatásra Párisban, ahol most is állandó műsordarabja egyik legtekintélyesebb párisi színháznak.

Érdekes esemény színhelye lesz vasárnap este az aradi színház. Novák Irén, a színtársulat ki-

tűnő drámai tagja érdekes vállalkozásba fog, mert eljátsza és elénekli a *Felhő Klári* népszínmű címszerepét. Aki az ő nagy művészetét ismeri az sokat vár ettől az alakítástól.

A társulat énekes személyzete három darab betanulásával foglalkozik. Az operanékesek a *Bűvös vadász* operát tanulják, amelynek nemsokára lesz a reprize. Közel tíz év óta nem került színre Aradon ez a romantikus opera, amelynek főszerepeit annak idején Odry, Déri, Réday Szidi játszották. Most Wlassák Vilma, Oseh Ferenc, Ladizlay és Herold játsszák a főbb szerepeket. Az operetténekesek a *Milliárdos kisasszony* reprizére készülnek, amelyet a jövő héten elevenítenek fel. Az énekes személyzet foglalkozik még a *Kis gróf* operettel is, amelynek próbái már annyira előrehaladtak, hogy nemsokára a színpadi összpróbákba kezdenek.

A színigazgató végül hozzáfogott nagyszabású irodalmi terveinek megvalósításához. A különböző ciklusokban színrekerülő szindarabok szerepeit már kiosztotta és megállapította azt a sorrendet, amely szerint a szindarabok színre kerülnek. A ciklust október végén kezdi meg a színigazgató, még pedig három Csiky Gergely darabbal. Minden ciklus első előadásán a Kölcsey-egyesület egyik tagja fogja röviden méltatni a színrekerülő író munkásságát és irodalmi nagyságát.

* Bánk-bán. Kedden este játsszák másodszer Erkel örökbecsű zenei alkotását, a Bánk-bánt. Az október hadoki előadásán oly nagy tetszésre talált az opera, hogy a bérlek arra kérték az igazgatót, tűzze ki az operát más bérletnapra még egyszer. A közönség óhajának engedve, a színház kedden este megismétli a Bánk-bán előadását ugyanazokkal a szereplőkkel, mint a múlt heti disz előadásán.

* Aviatikus és az újságíró felesége. (Az Apolló nagy slágerének utolsó előadása. Hatalmas siker mellett került bemutatásra az aradi Apolló színházban a kinematográfia eddigi legnagyobb szabású bűnügyi drámája, az „Aviatikus és az újságíró felesége”. A nagy tökéletességgel kiállított irodalmi munka teljesen új, modern irány perspektíváját tárta fel a hozzáértő közönség előtt. Az emberi ész legcsodásabb alkotását, a repülőgépet is beállították a drámába. Impozáns gépmadaron száll fel a levegőbe az aviatikus az újságíró fiatal szép feleségével. S míg a légi kirándulásuk tart, a férj otthon halálos rettegésben tölti perceit, mert az aviatikus iránti féltékenységből arra vetemedett, hogy elvágja a repülőgép kormánydrótyját. Csodás látványt nyújt az a jelenet, amikor a repülőgép propellerje berregni kezd s a gép az aviatikussal és a szép fiatalasszonnyal felemelkedik a levegőbe. A néző szívszorongva lesi, hogy mikor következik be a katasztrófa. Ez azonban nem következik be s a megoldása a cselekménynek teljesen váratlanul s meglepően következik be. A fenomenális előadásban színrekerülő dráma kedden utoljára kerül előadásra az Apollóban. 177

* Október 6. az Urániában. Az idén különösen impozánsan folyt le az október hatodiki gyászünnepély. A képviselőház nagy küldöttségét maga Berzeviczy Albert képviselőházi elnök vezette, itt voltak az ország majd minden részéből a küldöttségek, az egyetemi ifjúság és Aradváros valamennyi testülete. Az Uránia színház erről a nagy gyászünnepélyről pompás mozgófénykép felvételt készítettett, melyet másik nyolc remek újdonsággal együtt kedden mutat be először a publikumnak. A nagyszabású műsort a közönség legmelegebb érdeklődésébe ajánljuk. 175

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után *Buffet-színházi vacsora*. Naponta elsőrangú cigányzene.

Hajlandóság a békére.

— Olasz-török háború. —

— Saját tudósítónktól. —

Arad, október 16.

Olaszország tervei.

Róma, október 16. A külügyi kormányok tevékenysége, amely arra irányul, hogy megszüntesse Törökország tarthatatlan helyzetét, megkezdődött. Németországgal együtt más hatalmak is részt vesznek ebben. Az olasz kormány, mint a Giornale d'Italia jó forrásból közli, a szövetséges és barátságos hatalmakat értesítette, hogy megmáshatlan szándéka, hogy Tripoliszt, a Kirenaikát és a hozzájuk tartozó tartományokat föltétlenül annektálja. *Törökországnak e vidéken semminő szuverén jogokat sem hagyhat meg.* A nemzet közvéleménye ezt nem is engedné meg, különösen a török representációk: az olaszok kapitulációs jogainak felfüggesztése, az olaszok kiutasításával való fenyegetődés, olasz hajók és áruk elkobzása a nemzetközi jog ellenére, az olasz áruk bojkottálása, a keleti olasz koloniák elleni fanatikus török agitáció után, amelyek esetleg még erősebb olasz akciót tehetnek szükségessé.

Róma, október 16. A félhivatalos Stefani-ügynökség egy bécsi lapnak azt a híret, hogy Olaszország északi határán a csapatokat koncentráltta és hogy a keleti határán mozgósította, megcáfolja. Az ügynökség a hírt tendenciózus kókolmánynak jelenti ki.

Az olaszokat nem utasítják ki.

Szaloniki, október 16. Az új-török bizottság értesítést kapott Konstantinápolyból, hogy a kormány határozottan megtagadja hozzájárulását az olaszok ellen alkalmazandó erőszakosságokhoz s nem is fogják az olaszokat kiutasítani. A mohamedán lakosságot nem szabad még jobban folizgatni, ellenkezőleg hidegvérrel kell tanusítani és türelemmel lenni. Ezzel szemben javasolják az olaszokkal való mindenféle üzleti összeköttetés megszakítását, továbbá az olasz alkalmazottak és munkások elbocsátását.

Róma, október 16. Szmyrnában az olasz kolónia, mely tízezer főnyi, riasztó híreket kap. A vasutigazgatóság kétszáz olaszt elbocsátott. Az olasz kikötőmunkásokat bojkottálták és az olasz vitorlásokat lefogták. Ez intézkedések következtében sok olasz család nyomorba jutott.

A békeközvetítés.

Róma, október 16. Konstantinápolyi megbízható hírek szerint már a legközelebbi napokban döntő békés fordulat várható, mert a kormány az események és a belső helyzet nyomása alatt belátta annak szükségét, hogy Olaszország elvi követeléseinek engedjen.

Berlin, október 16. A Törökország és Olaszország közötti békeközvetítés kilátásai az utolsó napokban erősen rosszabbodtak. Olaszország a közvélemény hatása alatt nem akarja a török fenyegetést komolyabban, holott ultimátumában maga ajánlotta fel. Másrészt Törökország belső zavaroktól tartva, nem akar belemenni a tripoliszi provincia sima átengedésébe.

Konstantinápoly, október 16. A minisztertanács elhatározta, hogy a Tripoliszi kérdés rendezésére irányuló tárgyalásokat folytatni fogja, de folytatja az olasz betörés elleni védekezést. Az Ikdám úgy tudja, hogy Olaszországnak vasutépítési, bányászati és kikötőépítési engedményeket hajlandó adni a török kormány. Más török lapok azt írják, hogy a nagyvezir expoéját a kamara zárt ajtóknál mellett halgatta meg.

Az olaszok Tripoliszban.

Róma, október 16. Tripoliszból jelentik, hogy a vasárnapi szép idő lehetővé teszi, hogy az expedíció hadtest első hadosztályának parancsát szállítsák még vasárnap befejezés. A politikai és katonai helyzetben nem állott be változás.

Konstantinápoly, október 16. A hadügyminisztérium kommunikét tesz közzé, mely szerint olasz tengerészcsapatok megállottak Tripolisz erődítményei és a közöttük lévő vidéket és Kirenaisz partvidékén olyan pozíciókat foglaltak el, amelyeket a hajógyuk védenek. Egy 300 főnyi török csapatkülönítmény éjjeli támadást intézett az ellenes pozíciók ellen. Az olaszok nagy veszteséget szenvedtek. A törökök,

kik öt halottat és néhány sebesültet vesztek, heves oldaltüzelés közben kénytelenek voltak visszavonulni. A Sabah közli, hogy a fezza muteszserif Dsami kapitánnyal és huszezer emberrel megérkezett Djebet Ghar-ba, ahonnan a főparancsnok megérkezése után Tripolisz ellen vonultak. A Kufában lakó Sunussi törzs sejkje proklamálta az olaszok ellen a szent háborút.

Róma, október 16. A Stefani-ügynökség jelenti Tripoliszból e hónap 15-iki kelettel: Az expedíciós csapatok első hadosztályának még hátralévő századait ma tizenhárom hajó átvitte Tripoliszba. Partraszállításokat azonnal megkezdtek. A korábban érkezett hajókról az egész katonaságot már partraszállították. A helyzet változatlan.

Róma, október 16. A Messagero külön kiadásban közli a tripoliszi polgárok manifestumát, az egész várost felszólítja, hogy testvéri módon fogadják az olasz katonákat. A manifestum kiemeli, hogy az olasz csapatok testvéri érzelmekkel és azzal az élénk óhajjal és szigorú parancsokkal jönnek, hogy a nyugalmat feltétlenül védelmezzék és a vallást és a nőket szentül tiszteljék. A manifestum így végződik: *Ejjen Olaszország! Néhány török katonatiszt, aki hadifogoly volt Casertában, ottmaradó bajtársaik számára lakomát rendezett. A török tiszték és a katonák barátkoznak az olasz tisztekkel és katonákkal és magasztalják a testvéri gondoskodást, melyben részesülnek.*

Konstantinápoly, október 16. Bengáziból jelentik, Tibbu és Tawarik között 150.000 fegyveres ember táborozik és kész az olaszok ellen vonulni. A szent háború vezére Szad Rahmed al Scherif, aki a Szenusszi törzs főnöke és jelenleg a Kufra oázison tanyázik. Szad Rahmednek hívei között olyan tekintélye van, mint a máhdiának volt; azonfelül vagyonszerű ember is: hír szerint egyiptomi bankokban egy millió török fontot helyezett el és Benghazai környékén mintegy 200.000 marhája van.

HIREK.

Aradi tanárok a tanár politikáról.

— Ujabb országos gyűlés a státusz rendezés miatt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 16.

A középiskolai tanárok e héten két alkalommal is a nyilvánosság elé lépnek, hogy panaszaikról, bajaikról és elégedetlenségükről a közvéleményt és az illetékes faktorokat tájékoztassák.

Aradon és Budapesten lesznek ülések, részint a most benyújtott országos költségvetésben jelzett státuszrendezés miatt, részint azért is elégedetlen a tanári kar, mert úgy véli, hogy a költségvetési javaslatban beígért rendezés se elégíti ki igényeit. Mert ha a kormány egy év alatt hajtaná is végre az eredetileg három évre kontemplált státuszrendezést, akkor is egy évet veszítenének azok a tanárok, akik remélték, hogy a kilencedikből a nyolcadik fizetési osztályba jutnak. Különösen súlyosan panaszkodnak, hogy a harmadolást sem olyan mértékben hajják végre, mint azt a tanári kar elvárja és ezzel nyolc esztendőre vetik vissza az előmenetelt.

Aradi tanári köröktől vett értesülés szerint az egész ország tanárságának hangvételű forrongó és maga az országos hivatalos egyesület hivatalos közlönye azt a véleményt fejezi ki, hogy valószínűleg *ismét országos kongresszust kell összehívni.* Az akció most is, mint a múlt évben az aradi tanárszövetségből indul ki.

Az aradi tanári kar gyűlésére a következő meghívót küldte szét: Az aradi tanárszövetség holnapután, szerdán délután fél 6 órakor a kereskedelmi iskola dísztermében közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1.) A tanárpolitika, előadó Krenner Miklós dr. 2. Állásfoglalás a sérelmes státuszrendezés ellen.

Szombaton pedig az országos tanár egyesület választmánya tart ülést Budapesten, ame-

lyen Aradról Krenner Miklós dr. vesz részt. A gyűlésen, mint értesülünk, a nyáron történt több sérelmes igazgatói kinevezés és több fiatal tanárnak az öregebbek mellőzése miatt történt feltűnő kinevezése miatt erős támadásokban fogják részesíteni Barkóczy Eadrét, a középiskolai ügyosztály vezetőjét.

— Az Arad-Csanádi vasut igazgatósági közgyűlése. Az Aradi- és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága vasárnap, e hó 15-én tartotta meg őszi közgyűlést Zselénski Róbert gróf v. b. t. t. elnöksége alatt. Az ülés elején az elnök meleg szavakban emlékezett meg idősebb Purgly Jánosról, aki hosszú időn keresztül mint alelnöke, majd mint igazgatósági tagja, nagy buzgalommal és bámulatraméltó ambícióval szolgált az A. Cs. E. V. érdekeit. Az elnök azt javasolta, hogy ezen érdemek elismeréséül idősebb Purgly János emlékét jegyzőkönyvileg örökítsék meg, az arcképet pedig a tanácsterem számára festessék meg. Azután az igazgatóság letárgyalta a tárgysorozaton lévő pontokat. A rendes bevételi és kiadási jelentések tárgyalása után az igazgatóság félmillió koronát szavazott meg a motorok szükségessé vált átalakítására és helyreállítására, továbbá az emelkedő forgalom folytán indokolt kocsihányra való tekintettel kétszáz darab teherkocsinak fokozatosan, a szükséghez képest leendő megrendelését engedélyezte. Elhatározatott további százötvenezer korona értékű elsőbbségi részvényeknek jegyzése az Alföldi Első Gazdasági Vasut tervébe vett részvénykibocsátásából. Tárgyalták azután a honföldi cementgyárral kapcsolatos jelentést és megállapították a november elsejével szolgálati szabályzat értelmében esedékes előléptéseket és kinevezéseket. Azután döntöttek a Boros Béni ösztöndíj felett, amelyet Kállay Nándor főellenőrnek a fia, egy műegyetemi hallgató kapta. Mint értesülünk, az A. Cs. E. V.-nél számos előléptés és kinevezés történt, amelyek közül a következőket említjük fel: Előléptett Czinner Béla főfelügyelő. Felfügglővé nevezték ki: Németh Zsigmond főmérnököt, főellenőröké: Vásárhelyi Jánost és Hady Gyulát. Az igazgatósági ülésen jelen voltak: Bohus Zsigmond és László bárók, Urbán Iván főispán, Meskó Sándor, Libits Adolf, Hervay István, Csernovics Diodor dr., Jankovics Lőrinc, Enyedy Béni, Neufeldt Károly, Galambos Ignác dr., Salacz Gyula, Hegedüs László, Margitay József dr. és Fábry Sándor dr.

— Elintézett ügy. Az Aradi Közlöny és az Arad és Vidék főszerkesztői között, a két lap polemikájából kifolyólag lovagias affér keletkezett, amely tegnap a lovagiasság szabályai szerint elintéződött.

— Nem volt három szótöbbség Budapestről jelentik: Pestvármegyének e hó 9-én tartott közgyűlésén, mint ismeretes 3 szótöbbséggel elvetették az állandóválasztmány javaslatát Versec városának az obstrukciót eltiltató átirata ügyében és az átirat felett a közgyűlés napirendre tett. Most, mint a Budapesti Tudósító értesül, hivatalosan megállapították, hogy az ellenzéknek valójában nem volt meg a három szótöbbsége sem. Bakony Károly dr. ugyanis levelet írt a főispánhoz, amelyben tudatja, hogy a közgyűlésen jelen sem volt s így neve csak visszaélés folytán kerülhetett az ellenzéki szavazók közé. Másodszor Barabás Béla, az aradi törvényhatósági bizottság tagja, ott gyakorolja jogait s így a Pestvármegye közgyűlésén leadott szavazata érvénytelen. Harmadszor Szápáry Lajos gróf panaszt emelt a főispánnál, hogy bár az állandó választmány javaslata mellett szavazott, neve a szavazók közé fel nem jegyeztetett.

— Vilmos császár fia — a Wertheim ház vendége. *Berlinből* jelentik: Vetter főhadnagy azt a kérelmet terjesztette a katonai bíróság elé, hogy ellene az eljárást indítsa meg. A katonai bíróság Vettert már kihallgatta. *Wertheimné Gertrud* a *Kleines Journal*-ban cikket tett közzé, amelyben *Rendkívül kiméretlenül* támadja meg nemcsak *Metternich* gróf védőügyvédjét, hanem még sok más embert is, akik a pörben szerepeltek. Cikében azt mondja, hogy nagyon előkelő emberek voltak házának vendégei, így a többi közt *Vilmos császárnak fia, Agost Vilmos herceg is*. Erre a cikkre valószínűen számos pör fog következni becsületértéért miatt. *Wertheimné* azt is jelenti ebben a cikkében, hogy *regényt* ír, amelyben a pör valamennyi alakja szerepelni fog.

— Aradváros a kus és fa-drágaság ellen. Az aradi fakereskedők kartellbe léptek és elhatározták, hogy a tűzifa árát emelni fogják. A város hatósága, mely az élelmiszer drágaság elleni küzdelmet nem tudta úgy szervezni, hogy az eredménynyel járjon, ezuttal megtalálta azt a helyes utat, mely az áremelő kartell erejét megtöri. Igen erős és érezhető konkurenciát teremt a fakereskedőknek. *Varjassy Lajos* polgármester ma délelőtt megjelent a gazdasági szék ülésén és a következő javaslatot terjesztette elő: Takintettel arra, hogy a fakereskedők a tűzifa árát emelik, keresse meg a törvényhatóság a földművelésügyi minisztert és kérje, hogy a *lippai erdőgondnokság* által Aradon, a város által a minisztériumnak átengedett falerakóhelyen, faraktárt létesítsen, ahol a tűzifát *önköltségen* árassza a vásárló közönség részére. A gazdasági szék lelkesedéssel fogadta a javaslatot és elhatározta, hogy a maga részéről legelőször képviseli azt a törvényhatóságban. — Ugyancsak a mai ülésen tett javaslatot a polgármester a husdrágaság csökkentésére is. A földmívelési miniszter Arad megyében két halastavat akar létesíteni, hogy jófajta halak szaporítása által a husinséget elviselhetőbbé tegye. *Varjassy* polgármester arra kérte a gazdasági széket, javasolja a törvényhatóságnak, hogy az egyik halastavat kérje Arad számára. A csálai erdő mögött, az ugynevezett *Mortarechen* megfelelő és alkalmas terület általana rendelkezésre. A gazdasági szék köszönettel fogadta az előterjesztést. — Az aradi szocialdemokrata párt tegnap a Tököl-téren tartott népgyűlésen foglalkozott a drágasággal.

— Öngyilkossági kísérlet. *Pankotéról* jelentik: A neurégiben elhunyt *Tittizer Antalnak*, aki f-lakasztotta magát, követője akadt. Közeli rokona *Reimholc Ignác* gazdálkodó akarja eldobni magát az életét, de szerencsére a közeli szomszédok még idejében észrevették és visszaadák az életnek az elkieseredett embert. Vasárnap délután történt, hogy *Argyelán György* kereskedő, *Zwonár Gyula* Német utcai lakásának udvarán foglalatzkodott, a midőn a szomszédos ház padlása felől hörgés és fuldoklásszerű hangokat hallott. Rosszat sejtve fellármázta a szomszédokat, kikkel együtt felsiettek a padlásra, ahol *Reimholc Ignác* önkivületi állapotban, egy négy ujnyi vastag kötélen függve találták. Gyorsan a mentéshez láttak, de nem volt megfelelő eszközök a mivel a vastag kötelet elvágják s így a szerencsétlen ember percekig lógott, míg *Argyelán György* megjelent az előkerített szálamivágo késsel és *Reimholc*ot megszabadította a fojtó huroktól. *Reimholc*, ki már teljesen fekete volt, csak nagysokára tért eszmélethez. Mesélik, hogy ez már a harmadik öngyilkossági kísérlete.

— Az elgázolt mozdonyvezető halála. E hó 11-én az aradi állomáson egy tehervonat elgázolta *Várad Ferenc* mozdonyvezetőt s a szerencsétlen embernek mindkét lábát elvágta. *Várad* akkor súlyos sebeivel a kórházba szállították, ahol ma *belehalt sebeibe*. A szerencsétlenség áldozatát holnap fogják boncolni.

— Gorkij beteg. *Pétervárról* jelentik: *Gorkij Maxim* Kápri szigeten súlyosan megbetegedett. *Moszkvai* kiadója ma e-uzott hozzá.

— Wiener dr. hazaérkezett. Említettük, hogy *Wiener Gyula* dr. kiváló hírv aradi fogorvos tanulmányutra indult. E hónap 15-én befejezte *Berlinben* hallgatott kurzusait és ma, kedden már újból megkezdte aradi rendeléseit. *Wiener* dr. ez alkalommal újabb értékes ismeretekkel gyarapította tudását. Különösen a rendetlenül álló fogak szabályozásában, valamint fogkoronák, hidak és pocellánfogsorok beillesztésénél rendkívüli újításokat sajátított el.

— Rablás a vonaton. A Valkány és Óbesenyő közötti vasúti vonalon szombat este nyolc óra felé vakmerő rablás történt. Eddig még ismeretlen tettesek *felkapaszkodtak a robogó vonatra* és a kalauzkocsiban lévő hordozható vasládát feltörve, annak tartalmát, körülbelül kétezerháromszáz koronát elrabolták. Az eset részletei a következők: *Temesvárról* délben egy óra huszonhat perckor indul a *Varjas—valkányi* 4911. számú vegyesvonat. Nem messze *Valkány* állomástól a fülkájében dolgozó vonatvezető hirtelen erős zörejre lett figyelmes. Gyorsan kisietett abba a helyiségbe, ahol a pénzt tartalmazó vaskassza volt elhelyezve. Amint kiért, rögtön észrevette, hogy a szekrény nincs helyén s kihajolva a robogó vonatról, látta, hogy több alak futva menekül keresztül a földiken. Intézkedésére a mozdonyvezető rögtön megállította a vonatot, de amire az meg tudott állni, tekintettel arra, hogy e vonaton nem *Westinghouse*, hanem *kézfék* van, a vonat már több mint kétszáz métert előre ment. A vonatszemenlyzet visszasietett és a pályatest mentén feltörve találták meg a pénztárt. Tartalma el volt rabolva. Az esetről nyomban jelentést tettek a *valkányi* esendőrségnek, amely a legszélesebb körű nyomozást indította meg. A vonatszemenlyzet a kihallgatás és esetleges szembesítés céljából kinnmaradt *Valkányon* s a vonatot, amely *Valkányról* ismét visszaindul *Temesvárra*, már innen kiküldött újabb szemelyzet hozta *Temesvárra*. A tetteseknek — mert bizonyos, hogy többen voltak — eddig semmi nyoma nincs. A rablást bizonyára a körülményekkel ismerős egyének követték el, amire az is enged következtetni, hogy a rablás egy nagy kanyarulatonál, tehát ott történt, ahol a vonat lényegesen lassabban jár. A vizsgálat egyelőre különösen azokra terjeszkedik ki, akiket a vasut utóbbi időben szolgálatából elbocsátott.

— A váltóhamisító iskolagazgató. *Szabó György*ot, a váltóhamisító iskolagazgatót, kit három hónapig a gyulai elmeógyógyintézetben tartottak megfigyelés alatt, ma visszaszállították az aradi fogházba. A vizsgálat eredményét holnap közli az elmeógyógyintézet igazgatósága az ügyszéssel, de tekintettel arra, hogy *Szabó* kiengedték a gyógyintézetből, a vizsgálat eredménye valószínűleg negatív.

— A Kossuth-parkról. (*Panaszos levél*.) A város bölcs vezetői elhatározták, hogy az *Andrássy-tér* közepén parkot létesítsenek azok számára, akik nemcsak a fárnyéket, hanem az áldást hozó napsugarakat is szeretik. A kedves szép őszi napfényben akartam én is gyönyörködni, amikor kicsi gyermekemmel a minap délután kimentem a *Kossuth* parkra. Alig ültünk néhány percig, maris megzavartak pihenésünket durva kezek. A város néhány utcáseprője ugyanis valóságos gézerővel ment annak a kis parknak, amely a *Kossuth* park kavicsai közé szorult. A seprők néhány perc alatt olyan port vertek fel, hogy nemcsak a kicsi gyerekek, hanem mi felnőttek is köhögőrohamot kaptunk. Amikor pedig arra kértem a tekintetes utcáseprő urakat, hogy locsolással enyhítsék a fúlasztó port, azok a szemembe nevelve így szellemeskedtek: „ha a nagysága segít vizet hozni, akkor locsolunk.” Mit szólnak ehhez a városháza. Tisztelettel: *egy anya*.

— Fűtési idény közeledtével ajánlok a n. é. közönségnek elsőrendű porosz szalon kőszet, légszusz-kőszet és aprított száraz tűzifát házhoz szállítva. *Altman Ede* Wesselenyi-utca és *Kis Ernő*-utca sarok. Telefon 46. 4526

— A hölgyközönség figyelmébe! Van szerencsém az urali hölgyközönséget értesíteni, hogy *Szentpál-utca* 3. szám alatt egy modernül berendezett angol és francia női ruha műtermet nyitottam, hol a legújabb divatlapok szerinti női kosztümöket és felöltőket készítek. A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezem *Szauderland Andor*. 5025

— Modern háziasszonyok a fáradságos nagymosást házon kívül végezik. Erre a célra legjobban ajánljuk a *Bocskai téren, az új zsidóiskola mellett* levő *Triebné* féle gőzmosodát, amely fővárosi módra a fehérnemű tisztítását, 20 kg felüli súlyban, csekély súlyszerinti díjazás mellett eszközli. A mosóné teljesen mellőzhető. Olcsóbb a házimosásnál. A fehérnemű sokkal tisztább és a bevasalása esetleg otthon házilag is végezhető. — Ugyanott *gallerok, kézelők, ingek* stb. hófehérre és tükörfényesre való tisztítását, mint különlegességet eszközlik. Egy kis próbarendelés megalégedéssel fog szolgálni. 4798

— Női kalapdivatterem. Legújabb modellű bécsi és párisi őszi és téli divatkalapok legnagyobb választékban, legelőnyösebben *Grünblatt Antónia* kalapdivattermében *Szabadság-tér* 11. szám (*Glück* huscsarnok-épület) szerezhető be. 4561

— Virágkoszoru. B. vevőimnek és a n. é. közönségnek szives figyelmébe ajánlom mindszentekre a legújabb élő és preparált virágkoszorukat a legolcsóbb árak mellett. Szives pártfogásért esedezik: *Pauzár Sándor* kertész, virágkereskedése *Arad*, *Weitzer János*-u. *Uj leányiskola*. 5024

— Hölgyek szives figyelmébe. Értesítjük a n. é. közönséget, hogy legújabb modellű őszi és téli bécsi és párisi kalapjaink dus választékban megérkeztek, kérjük azok szives megtekintését. *Schweiger* és *Békés* női kalapdivatterme *Andrássy-tér* 20. 4707

— Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk *Novák Rudolf* fogműtermét *Arad Tököl-tér* 7. szám alatt, I. emelet.

— Üzleti könyvek nagy raktára *Kerpál Izsonál*. 4871

— A legújabb női táskák. bőr diszidárak valódi francia és angol illatszerek és más pipere cikkek megérkeztek, valamint fésű és kefe árak, cócós lábtörők, fürdő gyékények parquet kefék és beeresztő paszták legnagyobb választékban és legolcsóbban beszerezhetőek *Hegedüs Gyula* cégnél *Aradon*. 4633

— Kötővétel. 10 koronáért erős őszi cipőt, *Chevreaux* vagy box 18 koronáért *Chevreaux* vagy box amerikai formájú női és férfi cipőt, barna és fekete színben. 17 koronáért *Chevreaux* box, laak és vadászó pít elsőrendű munka és anyagból; lehet kapni *Moskovits* cipőgyár r. t. főraktárában, *Szabadság-tér* 18. szám. Telefon 218.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőraroma 1 üveg 60 fillér *Vojtek* és *Weisznál*. 4510

SPORT.

+ Aradi labdarugók Nagykikindán. Az Aradi Atlétikai Klub vasárnap Nagykikindán játszotta ötödik őszi mérkőzését a bajnokságért. Ezuttal a Nagykikindai A. K. volt az ellenfele, amelyet meglehetősen nagy fölényel győzött le az AAK. dacára annak, hogy négy tartatékall játszott. *Gencsy* és *Kotsis* hiánya, akiket tanulmányaik tartottak itthon, továbbá a rossz talaj nagykikindai pálya befolyásolták az AAK. játékát. A csatársor kapu előtt határozatlan volt, de így is féldöntésként két-két goalt rugott a védelemre szorító nagykikindaiak kapujába. A 4:0 arányu győzelem nál az AAK. most a bajnokság második helyezetteje. A mérkőzést kitűnően vezette *Pilhora C.* (Törökvs.)

+ Football. Vasárnap délután első szép számú közönség előtt játszotta le az Aradi Torna-Egyület a „Bacska” Szabadkai Atlétikai-

EISER SÁNDOR

legrégibb és legnagyobb különlegességi üzlete világítási tárgyokban 4996

ARADON, Weitzer János-utca Minorita-palota.

Raktár mindennemű villanyvilágítás, légszesz, acetylen-csillárok, légszeszfűző és vasalási készülékekben. A magyar gáz-izzófény részvénytársaság (welsbachi dr. Auer Károly szabadalma) egyedüli elárúsítója. — Összes felszerelési cikkek (armaturák.) Kérem a nagy közönséget sziveskedjék megtekinteni ujonnan érkezett bel- és külföldi újdonságaimat csillárookban és világítási üvegárukban.

Klub elleni football mérkőzését. A mérkőzést a nagyobb tudású és frissebb szabadkai csapat meglehetősen fölénytel nyerte meg és csak a szerencsének köszönhető, hogy a vereség nem volt súlyosabb, mert két büntetőrugást is elhibáztak a szabadkaiak. A „Bácska” ideai csapata, amely eddigi mérkőzéseit sorra nyerte, gyorsmozgású és egymáshoz szokott csatársorával tünt fel, míg az ATE. látszólag lehangoltan játszott. Az igazolatlan játékosok szerepeltetése miatt megsemmisített mérkőzés hatása volt ez a kedvetlenség, amelyet fokozott az a tudat, hogy a Bácska elleni mérkőzés barmoki jellegét is előre le kellett mondani az ellenfél javára. A barátságos mérkőzést egyedül az ATE. egyik hátvédje zavarta meg, akinek erőszakosságai miatt a bíró több büntetőrugást ítelt meg. Az első félidőben a Bácska két, az ATE. büntetőrugástól egy goalt ért el. A második félidőben újabb két goalt szerzett a Bácska és a teljesen visszaesett aradi csapatot még sokkal súlyosabb vereség érte volna, ha a beálló sötétség miatt nem fejeződik be 23 perccel korábban a mérkőzés. Jó bíró volt ifj. Szathmáry István (AAK.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Szőlősgazdák figyelmébe! Aradváros és vármegye területén levő szőlők pótlásához vagy telepítéséhez szükséges szőlővesszők és oltványokat, ha azokat a gazdák állami telepen termelt készletből óhajtják fedezni, úgy a levélalakú vételajánlatok (megrendelések) alulírott igazgatósághoz legkésőbb november hó 20-ig beküldendők. Később érkező rendelések már nem vehetők figyelembe. Ménes, 1911. október hó 14-én. A m. kir. vincellériskola igazgatósága.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, október 16.

Készáru.

Kínálát, vételkérő mérsékelt, 30 ezer mm. 5—10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

Dél 2 órai zárlat

	Dél 2 órai zárlat	2 órai zárlat
Buza 1911. októberre	12.00—12.01	11.96—11.97
Buza 1912. áprilisi	12.18	12.14—12.12
Rozs 1911. októberre	10.33	10.39—10.40
Rozs 1912. áprilisi	10.58—10.59	10.57—10.58
Tengeri 1912. májusi	8.62	8.63—8.56—8.57
Zab 1911. októberre	9.43	9.44—9.41—9.42
Zab 1912. áprilisi	9.67—9.68	9.64—9.65

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Október 16. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	111.—
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	90.75
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	79.—
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	90.60
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	216.—
Tiszazsáb. és szegedi sorsjegy kölcsön	156.—

SALAMANDER cipők elárúsítása.

Oriási választék — valódi amerikai VADASZ-CZIPŐKBEN.

Osztrák járadék papírban	91.40
Osztrák járadék ezüstbe	94.75
Osztrák járadék aranyban	114.75
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀	91.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	19.90
Magyar hitelbank-részvény	831.—
Osztrák hitelintézeti részvény	636.25
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	725.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.20
Német birodalmi márka	117.77 ¹ / ₂
London vista	241.52 ¹ / ₂
Páris vista	95.87 ¹ / ₂
10 márkás arany	23.55

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. október 16.

Buza (szokvány-minőség):

16 kilogrammos	11.20—11.25
17	11.25—11.30
18	11.30—11.40
19	11.40—11.50

Buza (Temesvári keresk. áru):

15 kilogrammos	11.15—11.20
Rozs	9.45—9.50
Arpa	8.55—8.65
Zab	8.60—8.70
Tengeri	8.70—8.75

Kőbányai sertéspiac.

— Okt. 16. —

Október 12. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 157—158 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 163—165 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 170—174 fillérig.

Sertéselészám: 1911. évi október hó 11. napján volt készlet 29794 drb. — 1911. október hó 12-én felhajtott 510 drb. — 1911. október 12-én elszállított 230 drb. — 1911. okt. 13. napjára maradt készletben 30073 drb.

A hízott sertésüzlet irányzata: szilárd.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedden, 1911. október hó 17-én

A) bérlet

A) bérlet

Bánk bán.

Bredeti opera 3 felvonásban, 1 vált. átírta Egreesy Béni. Zenéjét Erkel Ferenc.

SZEMÉLYEK:

II-ik Endre	Csáky F.	Melinda, neje	Wlassák V.
Gertrud	H. Pekete A.	Petur bán	Ladiszlay J.
Ottó	Huszár K.	Udvarmester	Vass Jenő.
Bánk bán	Cseh Ferenc.	Tiborc	Polgár S.

Kedete este 7¹/₂ órakor.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-terti új Lloyd-palotában

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma kedden, 1911. október 17-én:

1. Kairó. Természetutáni felvétel. — 2. Az aviatikus és az újságitró felesége. Bünyői dráma. Szenzációs sláger kép. 1500 méteres kép. — 3. Vokurka pénz-zúkból van. Kacagató.

Előadások délután fél 6 órától.

Selymárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártkör 1 kor. I-30 hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyesedőknél.

Saját zenekar.

Rehatár. — Buffet.

URANIA

szépfénykép színház.

(Máró Simonyi-úton 1. sz. Szabadság-ter emeleti.)

Ma kedden, 1911. október 17.

1. Az olasz Riviera. Látványosság — 2. Tontolini. Humoros. — 3. Kerpai vizesések. Látványosság — 4. Pórnijárt udvarló. Humoros. — 5. Két csibész Bohózat. — 6. Szép születésnap ajándék. Komikus. — 7. A holdkörös. Dráma. — 8. Egy elbocsátott riporter sorsa. Dráma. — 9. Október 6. Eredeti felvétel ez idel gyásznapnepségről.

Előadások é. a. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Selymárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 40 fill., IV. hely 20 fill., V. hely 20 fill.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A hölgyek kéretnek a nosztáren kalap nélkül megjelenni.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTTÉR.*

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy az őszi újdonságok, a legelegánsabb utcai és estélyi cipőkben már megérkeztek. Kobrak-cipők minden formában és kivitelben.

Lányi Marcell,

1659

cipő-különlegességi raktára
Arad. Atzél Péter utca 1. sz.

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (Aradváros)

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányú cipők aradi kizárólagos egyedárusítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételárunk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt viselhet. **Egységárak:** Hölgyek és urak részére 16 K. 50 Ft. luxus kivitel 20 . 50 .

WEINBERGER JÁNOS, ARAD

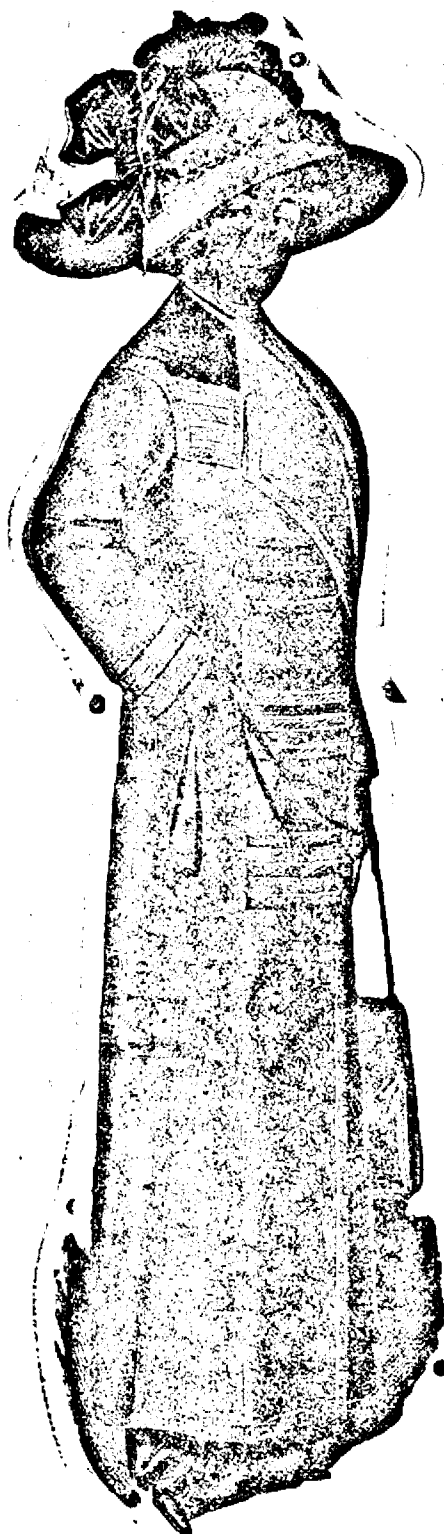
elsőrendű cipőárúháza.

1816

Tessék a kirakatot megtekinteni.

Telefon 312. szám.

Uj üzlet!

György

Menyhért

és Társa

női felöltők
áruháza

Aradon,
Andrássy-tér 8.

(Minorita-templom fő-
bejáratával szemben)

Szigoruan szabott árak!

Telefon 855. sz.

ALAPITTATOTT 1889.

Várhoz László

úri és női cipész Arad, Weitzer János-
utca 3. sz. (Minorita palota.)

Elvállalja minden e szakba vágó
legújabb divatszerinti

férfi-, női- és gyermek-cipők

készítését fájós lábakra is, pontos
kivitelben jutányos árért. Készít
továbbá bármely fegyvernemhez
tartozó önkéntes urak részére elő-
írásos cipőket a legjobb minőségű
bőrökből. Ortopéd-cipők és vidéki
megrendelések 24 óra alatt ké-
szülnek. A lugos honvédezered tiszt-
tikarának szállítója. B. pártfogást
kér

8961

VÁRHOZ LÁSZLÓ.

Hauszer K. Géza

hangszerkészítő

Arad, Deák Ferencz-utca 40. szám.

(Dr. Winter-ház.)

Van szerencsém igen tisztelt megrende-
lőmet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

hangszer műhelyem

Deák Ferencz-utca 40. szám alatt

van. — Raktáron tartok dus vá-
lasztékban mindennemű hangsze-
reket. Elvállalok hangszer átalaki-
tásokat és javításokat legjutányo-
sabb árak mellett. Vidékre meg-
rendeléseket leggyorsabban esz-
közlök. Szives pártfogást kér ki-
váló tisztelettel

Hauszer K. Géza,

hangszerkészítő.

2801

**Uj diszmu, mázoló és
fényező műhely.**

Értesitem a n. é. közönséget, hogy
Arad, Kossuth-utca 58.
sz. a. mázoló és fényező
műhelyt nyitottam.

Elvállalok mindennemű épület, bu-
tor, portálé mázolást, fényezést,
floderozást és bármilyen kivitelű fé-
nyezéseket legsolidabb és legizlése-
sebb kivitelben, igen jutányos arakban.
Vidékre is árkülobözet nélkül.

Szives megbizásokat kér:

Papp András

fényező és mázoló. 4055

Husserl Manó

Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.
Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték
szerelő bádagos. Készítmo-
dern butor veretot. Fém-
csiszolás, galvanizálás.
(Nikkelezés, vörös és sár-
ga rezezés, horgonyozás,
ónozás, aranyozás, ezüs-
tözés.) 3841

Galvanoplasztikai munkák

Tűzifa!

Igen tömören ölezeve, jutányos
áron kapható

Körfürészemmel fűrészelve, 3 vá-
gás, ölenként 2 K 40 f.-rel drágább

Dengl Lajos

fatelepen Kossuth-utca végén
a régi temető előtt.

Telefon: 674.

YOGHURT.

Dr. Floris Á. a kiváló fővárosi orvos és író a következőket írja
„Miképen lehetünk hosszúéletűek” című művében.

A Yoghurt leghatalmasabb ellenfele a bél bacte-
riumoknak, csökkenti, szabályozza egyszersmint a
bélben való rothadást.

A vértestecskék jótékony munkáját fokozza, gyenge
savi hatásánál fogva nagy segítségére van a gyomor-
nak az emésztésben.

Ez az oka annak, hogy ez az étel legkönnyebben
emészthető, mert a gyomorsavval egyesülve hatalma-
san pusztítja a bacteriumokat így a táplálék felszívó-
dását is rohamosan elősegíti.

A vérben felszívódott és átalakult Yoghurt ezen-
kívül azt a legüdvösebb legszerencsésebb és számukra
lenhasznosabb munkáját is fejt ki, hogy a véredé-
nyekben lerakodott vékony mészréteget úgy a vasta-
gabb mint a vékonyabb hajszáledéyekoen parányi
szemcsékre oldja fel.

1503

Az orvosi tudomány jelesei ajánlják mint egyet-
len biztos szert, amely megóvja a szervezetet a korai
megöregedéstől s amely meghosszabbítja az életet.

Ajánják gyomor és bél rendetlenségeknél, elerőt-
lenedett, lesóványodott vérszegény betegeknek rosz
emésztés és vérszegénység stb. ellen.

Egy üveg ára 20 fill. Naponta friss készítmény kapható

FÖLDES KELEMEN-NÉL A R A D.

Igaz Sándor ékszer-, ezüstnemű **ARAD, Andrássy-tér**
és óraüzlete, (Minorita-palota.) 4811

Szelidan szabott árak!
Figyelmes kiszolgálás!

Nagy választék briliáns-, arany- és ezüstékszerekben.
Külön helyiségben I. rendű chinaezüst árak.

Városi és megyei telefonsz. 321.
Alapítva 1902. évben.

Uj fodrász-üzlet!

A nagyérdemű közönséget van szerencsém értesíteni, hogy

Arad, Deák Ferenc-u. 8. sz.

„ENGLISH HOUSE“

uj angol uri szabóság

ARADON.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy **ARADON, Deák Ferenc-u., Fehér Kereszt épületében** a mai kor igényeinek teljesen megfelelő modern angol

szabászati műtermet

nyitottam. — Módcmban áll a nagyérdemű közönséget izlés, szabás, jutányos árak és előnyös fizetési feltételekkel a legpontosabban kiszolgálni. 4827

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Wertheim Jenő „ENGLISH HOUSE“

uri szabóság

Arad, Fehér Kereszt épületében.

Építetők figyelmébe!

Csobán Tivadar

építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az építetők közönséget, hogy az építészeti téren mindennemű munkákat, ugymint:

tervezéseket, új építkezést, régi épületek átalakítását

ugy helyben, mint vidéken a legjutányosabb árban készik.

Tisztelettel:

Csobán Tivadar,

2681

építész.

25 év óta fennálló
vegyeskereskedés
korlátlan italméresi jog és
trafikjoggal, nagyközségben,
konkurencia nélkül biztos
megélhetés, házzal együtt
előnyös feltételekkel
átadó.
Bővebbet Nagy Far-
kas cégnél Aradon. 4742

Hölgyeim!

saját érdekükben cselekszenek, ha
Aradon, Salacz-utca 1. sz.
ház II. emeleten levő

**trotteur, concert,
gyász és leányka
kalap-divatszalo-
nomat**

meglátogatják, ahol nagy választék-
ban kaphatók a párisi «rutamból
magammal hozott legújabb divatu
női kalapok. Nagybecsű vevőimet

OLCSÓ ÁRRA!

és figyelmes kiszolgálásról bizto-
sítom. Javítások kívánatra azonnal
elkészülnek. Kérem szíves pártfo-
gásukat, teljes tisztelettel: 4591

Maison Ritscher.

alatt egy
fényesen
berendezett

borbély- és fodrász-üzletet

nyitottam. Szakképzettségemet e téren mint vezető 4 éven át Hilyer Mihály jónévű fodrász-üzletében szereztem. Főtörekvésem leendő az igen tisztelt vendégeim legkényesebb igényeit is mindenkor figyelmes kiszolgálással legjobban kielégíteni. 5013
Szíves pártfogásért eszedezik

Welspillich Ignác

borbély és fodrász.

INGYEN!!

adok gumi-sarkot a nálam vásárolt női cipőkre.

**Okt. 31-ig mélyen le-
szállított árak.**

Üzletemet nov. 1-én ugyan e házba áthelyezem és azt megnagyob-
bítva a legfinomabb

női, férfi és gyermek-
cipőkkel,
valamint a legfinomabb kalap-
okkal és

uri divatcikkekkel
felszerelve Aradon még nem létezett

olcsó árakban

árusítom. Olcsóságomról tessék
meggyőződni. 4011

Iványi Menyhért

cipő raktára ARAD, Ferray-utca
(Gr. Hunyady-palota.)

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerezné

felkeresni vételkény-

szor nélkül

Vogel László

óráras és ékszerész üzletét

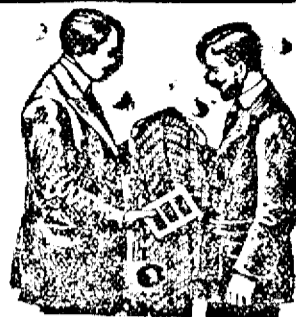
Veszek zálogcédulát,

tört aranyat vagy más

tárgyakra becserelem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Uj leányiskola-épület.

Brünni szövetek

uri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári árakon kaphatók.

ETZLER és DOSTAL cégnél

BRÜNN 41.

A tanítói szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha drágák a gyárbeli ruha- és fagyasztó ezen szűkegységét, soha pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindentelére áron. A legkisebb méretet is kúdják

Dus minta választék megtekintésére bérmentve küldtük.

ÉRTESETÉS!

Van szerencsénk értesíteni megboldogult **Bolozni Antal** igen tisztelt megrendelőit és vevőit, hogy **Salacz-utca 2. sz. alatti cipész üzletét átvettük**

s azt saját készítményű férfi-, női és gyermekcipő-
raktárral kibővíve, tovább
vezetjük. Főtörekvésünk
oda fog irányulni, hogy a
n. é. vevőközönséget a
mai kor igényeinek meg-
felelőleg teljesen kiele-
gítsük.

Szíves pártfogást kér-
nek tisztelettel 3561

Bolozni Antal utóda.

LEGUJABB ÉS LEGFINOMABB COSTÜMKELMÉK MEGÉRKEZTEK!

140—150 cm. szélességben.

Az idény legnagyobb ujdonsága **Doubi**-kelmék, amelyek kiraka-
tinkban már megtekinthetők. — A n. é. közönség szíves figyelmét
felhívjuk, hogy külön csztályt létesítünk **fekete és tegethóf**
kelmékéből, ezek közt különös gondot fordítottunk azon **tegethóf**
kelmékre, amelyek a felsőbb leányiskola és polgári iskola növén-
dékeinek valók. Ezen kelmekeket rendkívül olcsó árért arusítjuk,
feltétlen jó minőség szintűt és semmit sem gyürődnek. Ezen kel-
mék nevei: **120 cm. széles méterenkint: Tisza K 2-60,**
Abbazia K 3—, Julia K 3-60. 140 cm. széles: Fiume K 5.

1861

ROSENBLÜH H. ÉS TSA.

Uri hölgyközönség szives figyelmébe!

A n. é. hölgyközönséget értesítem, hogy női ruha divattermemben elvállalok a legújabb párisi divatlapok után készített angol és francia kosztümöket és ruhákat legizlésebb kiállításban, jutányos árak mellett. Szives megbízásokat kér kitűnő tisztelettel.

WEISZ SAMU női-szabó, Weitzer János-utca 10. sz.

2 szobás lakás

nov. 1-re, esetleg
azonnal kiadó
Flórián-utca 6b. szám
alatt. Bővebbet ugyanott
az 5. sz. a. lakásban 4844

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban
arany és ezüstneműkben, Arad legnagyobb
óra- és ókszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota
136

Zálogédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legnagyobb ártan megvételnek vagy más tárgyra átcsereitőnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Ha olcsón akar vásárolni

ugy keresse fel
okvetlen mielőbb

Schwartzberger Manó

női felöltő áruházát
ARAD, Vörösmarty-utca 3. alatt,
hol legújabb divatu
női és gyermek
felöltők és szőrmeáruk
óriási választékban feltűnő olcsó
árban kaphatók.

Fajparadicsomot

legfinomabb

csemegeszőlőt

4751 ajánl

Hámory gazdaság

Arad, Deák Ferenc-u. 3.

Ősz haj nincs.

Minden haj megkapja eredeti szí-
nét, ha azt naponta egyszer

HAIRREGENERATORRAL

megnedvesítjük.

== Nagy üveg ára 2 korona. ==

Főraktár:

Földes Kelemen

gyógyszerára Aradon.

3 üveget ingyen láda és csomagolással bérmentve küld. 1524

Azonnali belépésre

keresek 5008

vasszakmában jártas
románul is beszélő

kereskedő

segédet

Kugel Sándor

Brád (Hunyadmegye.)

Költözők figyelmébe!

Vilamos világítási berendezéseket

cellákkal

együtt kedvező ártérsi feltételek
mellől szorol és szállítás

ROCH DANIEL

vilamososági és telefonberendezési vállalat

Arad, Deák Ferenc-u. 42.

Molnár Antal

épület- és bútorasztalos

Arad, Kápolna-u. 3. sz. (sajátház)

vállalja minden e szakba
vago munkák készítését, ugymint
modern lak- és boltberendezé-
seket, portál és épületmunkákat
a legmegbízhatóbb kivitelben, a
legolcsóbb árért.

Kész bútorok legolcsóbb beszer-
zési forrása.

Szives pártfogást kér kész szol-
gálatl 8951

Molnár Antal,
épület és bútorasztalos.

6 erkölcsű fiu tanulónak felvételtk.

Tanulóleányok

heti fizetéssel

könyvkötészetünkbe
felvétetnek.

FOGAK

és fogsorok, aranyhidak és koro-
nák ideálisan szépen, ragásra
kitűnőek, készülnek

HALMOS

fogászati műtermében Asztalos
Sándor-utca 10. sz. sz. (Szabadság-
tér és A. ztalos Sándor-utca sarok,

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

4271

PFAFF szabadalmazott gulyós csapágy

Varrógépek

a jelenkor legjobb gépei, könnyű,
zajtalan járás, utóterhetetlen tar-
tósság, műhímzésre, harisnya- és
feherneműtömésre, kiválóan alkal-
masak könnyű járásuk folytán. Dus
választék családi és ipari célokra.
Egyedüli képviselő

Hammer Vilmos

műszerésznei Arad, Szabadság-tér 7.

Nagy szakszerű javító műhely.
Telefon szám 98.

Nők legforróbb vágya SZÉPNEK LENNI!

Ezt legkönnyebben érhetik el a HAJÓS-
féle IBOLYA-CREME használatával.

Ára 1 tégelynek 1 korona.

Kapható mindenütt.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Hat gymnasiumot, vagy hat
reáliskolát, vagy hat polgári
iskolát végzett fiatal embert

GYÓGYSZERÉSZ-GYAKORNOKNAK ELFOGAD

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszerész

421

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Ami a közlési díjakról és az apró hirdetések postai költségeiről, a közlési díjakról és az apró hirdetések postai költségeiről, a közlési díjakról és az apró hirdetések postai költségeiről...

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József 14-át st. Adóhivatali telefon: 181. sz. Szerkesztőség: 227. sz.

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések postai költségei kifizetésével — a kiadóhivatalban a közlési díjak — vagy levélpostán keresztül. Felhívásunkkal a közlési díjak mindenkor kifizetésre kötelezzük a megrendelőt, (a jelölt leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, az esetekben, felhívásunkkal megismerjük. Az apró hirdetések díja a sorok száma szerint mértékeztetik. Minden sor 4 fillér, vasárnaponként 3 fillér. A legkisebb hirdetés 30 fillér. A vasárnaponkénti hirdetés díját különösen meg kell jelölni. Az apró hirdetések céljára felhívjuk a figyelmet a kiadóhivatalban díjazással megismerjük. HIRDETÉSEK ÉS ÉRTÉKES VÉTELEK FEL.

ÜZLETEK.

Egy jó forgalmu
korcsma üzlet, házzal együtt, betegség miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4465

Üzlethelyiség
esetleg lakással, kiadó. Boros Benitér 6. a. 4863

OKTATÁS.

F. hó 15-én
gépirási, gyersirási és könyvtelési tanfolyam megnyit. Mérsékelt tandíjak. Növendékek még felvétetnek. Az elmaradt órákat külözórában, díjtalanul pótoljuk. Díjtalan, biztos állásközvetítés. Jelentkezni lehet Ziffer Sándornál Arad, Forray u. gr. Hunyadi palota. 4904

A dohányzást
könnyen nélkülözhetjük, ha Mentholcigarettát veszünk. Egy drb. Kor. 1-20. Hanzu Nestor vöröskereszt drogeria. 1286

KIADO LAKÁS.

Ne írja ki
a kopujára, ha kiadó lakása van, mert sok fölsleges zaklatást zúdít magára a lakóra. Hirdessen az „Aradi Közlöny” apróhirdetéseinek „Lakás” rovatában és minden alkalommal megkapja a lakást. 4863

4 szoba,
elő- és fürdőszobából és minden hozzátartozóból álló lakás Batthyány-utca 38/a. szám alatt november 1-től kiadó. Bővebbet a házmeesternél. 4365

Vécsey-u. 6. a.
egy utcai lakás kiadó. 3 szoba, konyha, fürdőszoba, kamra, villanyvilágítás. Értekezhetni lehet Kazinczy-u. 10. 5015

Butorozott
földszintes garzonlakás Erzsébet királyné-körut 1/a azonnal kiadó. Bővebbet K ausz Paulin könyvtárszobájában. Színházépület. 4830

Fényes parket
nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-3326

KÜLÖNFÉLE.

Fényképészeti műterem,
egy előszoba és sötétkamrával Ujarad, Rákóczy-ut 8. sz. alatt, tehát Ujarad legforgalmasabb helyén 1912. január 1-től kiadó. Bővebbet Báró Nopcsa Elekné uradalmi központi irodájában Ujarad. 4984

Férges baromfi órák
teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi-féregpusztító szerrel. Siker garantirozva. II-4330

Mosást, vasalást
elfogadok, házhoz is elmegyek. Má yás Iona Kinizsi-u. 2. 5018

Matracok
automatikusan berendez, mindenféle javítást elvállal, valamint használt matomberendezések jutányos áron kaphatók. Simala András szerelőnél Vilmos-u. 4. 5021

Utcai butorozott szoba
Simonyi utca 1. szám alatt kiadó. Ugyanott vasalónő felvétetik. 5030

Ügyes kárptos
ajánkozik e szakmába bármily kárptos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, egy saját műhelyben, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemelés nélkül. Stáhl M., Csernovits Péter-utca 8. sz. 2237

Dr. Schweimmer tanár
hintő pora szárít, szagtalanít egy felnőtteknek mint kisdedeknek legjobb, 70 fillér Földes Kelemennél. I-4784

Épület és díszműbádogos
munkákat legjutányosabban készít egy helyben, mint vidéken Diamant Jenő Weitzer- és Kazinczy utca sarkán (Polgári iskolával szemben.) 8681

Férges baromfi órák
megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-3506

Kerékpáros Gyorsfutár Vállalat ::
Telefon 848.
Iroda: At él Péter-utca 1. szám. (Zrínyi-utcai oldalán.) 8412

Gyors és pontos kiszolgálás!

MÜLLER J. ÉS FIA

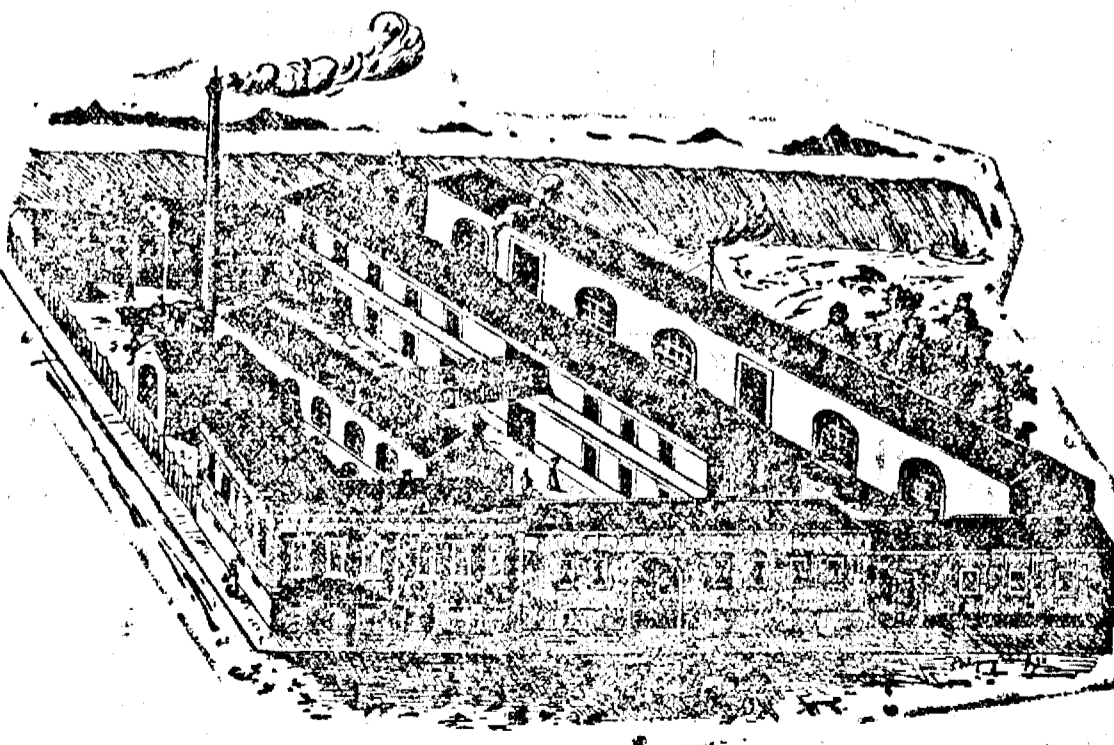
ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosógyára

Aradon, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 38—40—42.

Alapított: 1858.

Telefon szám 459.

Mindennemű férfi és női felöltőket és ruhákat egészben fest, vagy vegyileg tisztít.

Ingeket, gallérokat, kézelőket, házi ruhát, kelengyéket stb. hófeheren (minden marószert kizárásával) mos és fényesen vasal.

Helybeli gyűjtőtelepek: JÓZSEF FŐHERCEG-UT 11. SZ., FORRAY-UTCA 20. SZ. ÉS ASZTALOS SÁNDOR-UTCA 2-3. SZ. Vidéki gyűjtőtelepek: DÉVA, BRASSÓ, GYULAFEHÉRVÁR, SEGESVÁR, VAJDAHUNYAD ÉS SZÁSZVÁROS.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal MÜLLER J. ÉS FIA.

Postaküldemények gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Rendkívül olcsó árak!

Rendkívül olcsó árak!

Ezen rovatban minden négy-
eset hatoldalasnak ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 5 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tér 11. sz.
Kiadóhivatali telefon: 951. sz.
Szerkesztőség: 957. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján vagy küldeményben — a szabvány a szöveg stílus — vagy levélbetyegben. Teljesítmény a hirdetés után mindenkor előtérbe kerülő megkeresésnél, (a jellegű levelek kivételével) hirtellegesen megáll a kiadóhivatal, és esetében, válságosság esetében. Az apróhirdetők díja a szöveg stílus szerint változik. Minden négy 4 fillér, vastagabb betűkkel 5 fillér. A legkisebb hirdetés 20 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a közlésben előzetesen meg kell jelölni. Az apró hirdetések előre meg kell fizetni. A hirdetés a kiadóhivatal kivánsára díjlanul megszerkeszt. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert frottük semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elszöktjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Női állás

egy javakorbéli özvegyember, magánhivatalnok, elvenne egy leányt, vagy gyermektelen özvegy asszony, 32—36 évest. Komoly ajánlatok, esetleg arcképpel ellátva a lap kiadóhivatalába „Magánhivatalnok” jelige alatt. 5007

Női fésűk,

hajtók, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-3329

LEVELEZÉS.

„Divinás”

ismert helyen levele van.

Egy kísérlet

elégendő hozzá, hogy a „Mimosa”-tej-crém csodás a: czfínomító hatásáról meggyőződjön. Egy tégely ára 1 korona. Egy drb. szappan 70 fillér. Hanzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

40 év körüli hivatalnok

özvegy hivatalnokné barátságát keresi. Leveleket a kiadóhivatal továbbítja „40 éves” jeligére. 5139

Ha nem tud aludni

ne Bromot, de Vojtek és Weisz hírneves rovarperát vegye. II-3326

Ismeret-ég hiányában

szívesen szeretnék megismerkedni egy szőke fiatal leánnyal, vagy özvegygyel, akivel esténként egy-két órát elszórakozhatnék. Leveleket a lapban jelezve, „Lucifer” jeligére kérek. 5140

Orvosi előírásnak

megfelelő kötszerek, szülészeti cikkek és gummitáruk legjobb beszerzési forrása Hanzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

Ei olgyek

barnák, szőkék, gesztenyebarnák stb. stb., ki volna hajlandó egy vigkedélyű barna fiúval megismerkedni, az irjon „Vigkedélyű” jeligére a kiadóhivatalba a jelezze a lapban. 5141

6 drb. eredeti

angol gummi óvszer 2 kor. Földes Kelemenél. I-4781

INGATLAN.

Magyar utca 7/b. számú ház befelé nagy telekkel s 3 holdas szőlő Gyorokon, pár percrenyire a motorállomástól, eladó 4954

Ház eladó

Szél-utca 6. 4958

10%,-ot jövedelmező

kisebb sarak bérház Szabadság-térhez közel, eladó. Ügynökök kizárva. Cim a kiadóban. 4964

Eladó magánház.

Dessewffy-utca 7. sz. a. új ház fürdőszobával, előnyös feltételek mellett, eladó. 5011

Eladó ház

Csiky Gergely-utca 19. számú ház szabad kézből eladó. Értekezhetni ugyanott. 5019

ALKALMAZÁST KERES.

Nős egyén

gazdatiszti állást keres, 14 évi praxissal, igényem szerény. Levél kéretik „Okleveles” jeligére a kiadóba, melynek vétele után bemutatkozom. 4929

Gyakorlott ápolónő

ki már kórházban is volt alkalmazva, ajánkozik beteg mellé. Cim Corin Áron-utca 2 5020

Egy intelligens

uri leány bonnenak ajánkozik vidékre is. Cim a kiadóban. 5029

ALKALMAZÁST NYER.

4 középszoal osztályt

végzett fiatal gyakornok, Nemes Géza gabonakereskedő cégnél alkalmazást nyer. 5016

Fiatallikereses segéd,

aki jól számol, lizinagykereskedésbe felvétetik. Cim: a kiadóhivatalban. 5022

Elárulító

felvétetik I. gusz I. és Fia könyvkereskedésében. Andrassy-tér 16. 5015

Főügynököt

keresünk minden megye részére. Polgári közből származó biztosítási ügynököket előnyben részesítünk, alkalmas azonban nyugdíjazott jegyzők, tanítók stb részére is. Főköllék szigorú reális eljárás és kiérdemelt ismertség a megyében. Övadás nem kívántatik. Könnyű és bő kereset. Ajánlatok címezendők az

Közöki Kölesönös Segélyző Szövetkezet magyarországi igazgatóságához
Temesvár-Belváros, Hunyadi-utca 4. sz., I. emelet. 5023

VÉTEL ÉS ELADÁS.

HA venni, vagy eladni akar, a legcélszerűbb, ha az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek „Vétel és eladás” rovatát használja

Aradi Cipészek

Termelő Szövetkezete fióközlete: Csermón, Weinberger Menyhért. 3451

Földes „Margit-puderje”

legjobb legártalmatlanabb arcz-por doboz 1*20 I-4781

Új női kalap divatterem.

Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívom Arad, Forray-utca gr. Hunyady-palotában megnyitott és modernül berendezett női kalap divattermemre, ahol legelegánsabb őszi és téli bécsi és párizsi modell kalapok dus választékban legolcsóbb árakban kaphatók. Kitűnő tisztelettel Havas Gizella 4981

Szagos lesz az utca

amerre jár, ha mosdó szappanját Vojtek és Weisznál vásárolja; 6 darab 1 korona. II-3320

Legfinomabb csemege szőlőt

(chasselas, passatutti, muskotály) ajánl: Hámory gazdaság, Arad, Deák Ferenc-utca 8. sz. 4577

Képheretéseket

míg a készlet tart, rendkívül olcsó árban vállalunk, József főherceg-ut 10., Rauch és Szathmáry-féle üzletben. 4858

Tolnai Világlapja,

Képes Hét, Új Idők valamint összes bel- és külföldi folyóiratok és divatlapok számonként és bérletben házhöz szállíttatnak. Krausz Paulin könyvkereskedése által. Telefon 511. szám. 4481

A világhírű amerikai

„Vera” cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégnél szereshetők be, kinak sikerült az egyedárusítást urak, hölgyek és gyermekek részére megszerezni. 1921

Bortermelők

a törvény által előírt bornyilván-tartási könyveket Pichler Sándor könyv- és papír-kereskedésében Arad, Szabadság tér 1. sz., telefon 308. sz. szereshetik be. 2552

Írógép

használatlan, alkalmi vétel, gyári árban eladó. Megtekinthető: Pollak fűszer-kereskedés, József főherceg-ut 11. 4497

Amerikai és angol

gyártmányú uri és női cipők nagy választékban raktáron Klein József cipőüzletében Arad, Petőfi-utca. — Városi és megyei telefon 826. szám. 8725

Elegáns hálószoba,

keveset használt, azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5081

Keresek

jókarban levő rövid angol pianinót. Ajánlatok Lázár Sebőhöz Rákóczi-utca 80. küldendők. Ugyanott felvétetnek cselédbiztosítások évi 5 koronáért. 4987

Likőr aromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likőrök előállítására Vojtek és Weisznál. II-3529

Női és leányka felöltők

versenyen kívüli árakban kaphatók Hoffmann Sándornál színházépület, Arad. — Fialat segédek felvétetnek. 1941

Kiadók

teljes fűszer állványok felszereléssel, portállal, kívánatra áruval. Kosuth-utca 56. 4469

Biztosítom, hogy nem bánja meg

ha finom 14 karátos arany ékszer, zseb és modern hárfa ütő inga-órát akar venni, vagy javíttatni,

ha felkeresi

ZINNER

VILMOS

műorás és ékszerész üzletés

Forray-ú. Szabadság-téri sarok-épületben.

Részvényalírási felhívás és alapítási tervezet.

Aradváros és Aradmegye fejlődése újabb és újabb intézmények létesítését követeli. Olyan intézményeket, melyek a lakosság erkölcsi és anyagi javainak jobbátételét célozzák. Eme nagyarányú fejlődés természetszerű önállóságra serkenti azokat, akik a magyar kultúra központokat ki akarják szabadítani a főváros gyámkodó és mindent magának követelő hatalma alól. A modern nyugat példáin indulva, a centralisztikus törekvés helyett a sokkal üdvösebb decentralizált fejlődést tartva szem előtt, olyan intézményt akarunk Aradon létesíteni, mely **hatalmas lépéssel vinné előbbre Aradváros és Aradmegye kulturáját, egészségügyét** és egyben gazdaságilag anyagi megerősödését.

Aradon, Orczy-utca 26. szám alatt, egy modern alapon felállítandó **szanatóriumot akarunk létesíteni**. Olyan intézményt, mely legdrágább földi kincsünknek, az egészségnek a modern terápia minden fegyverével állna védelemre. Olyan intézményt, melyet most csupán Budapesten talál a szenvedő, ahol távol szereteteitől, megszokott környezetétől pusztán kereseti alanyok tekintik, míg itthon percig sem nélkülözve a szerető gondoskodást, megszokott környezetben kapja meg a legteljesebb szanatóriumi kezelést, kevesebb pénzért ép oly modern elvek szerint, a legtökéletesebb gyógy módok igénybevételével.

A polgári középosztály egészségének akarunk hajlékot nyújtani, annak az osztálynak, mely ellentétben a szegény néposztállyal, melynek a kórház áll rendelkezésére és a gazdag társadalommal, mely tetszése szerint keresheti a gyógykezelésre alkalmas helyeket, ellentétben ezekkel, semmiféle módja nincs egészségét a kellő időben, a megfelelő eszközök igénybevételével megvédelmezni.

A modern nyugat minden nagyobb városa dicsekedhetik saját szanatóriummal úgy, hogy a német polgárnak nem kell betegsége esetén Berlinbe, az osztráknak Bécsbe, a franciának Párisba mennie, hanem otthon a saját városában megkaphatja azt a gyógykezelést, mely elősegíti a gyógyulást. Nagy **humánitárius célt szolgál tehát egy vidéki szanatórium**, alkalmat nyújtván a társadalom legszélesebb rétegeinek is arra, hogy a gyógyulást tökéletes intézmények igénybevételével kereshessék, készen kapva a jelentkező bajra a gyógyulás lehetőségét, hogy súlyos komplikációkat megelőzhessenek, melyeknek a mai viszonyok mellett olyan számos esetben ki vannak téve.

Aradon a legmodernebb elvek szerint berendezendő szanatórium létesítését tervezzük, ahol a sebészet, belső betegségek gyógyítása, hidegvíz gyógy mód, az idegbetegségek gyógyítása a legtökéletesebben láttatnék el, módjában állván a gyógyulást kereső betegnek, hogy **kezelő orvosát maga válassza meg**, a szanatórium csak megfelelő helyet és berendezést nyújtván a betegnek. Ez a liberális irányelv, hogy mindenkit saját orvosa kezelhet, szintén bizonyíték arra

nézve, hogy a beteg kevésbé érzi a kezeltetés idejét a megszokott környezet hiányát és több türelemmel várja be a gyógykezelés befejezését.

Az „Urbán Iván szanatórium” elnevezés alatt 600—700.000 korona költséggel létesítendő szanatórium 2200 négyzetöl területen nyerne elhelyezést, gyönyörű kerttel körülvéve, inkább üdülőhely, mint a szenvedés hajléka lenne, ahová bizó reménységgel megy a beteg és ahol a legtökéletesebb higiénikus ellátás mellett még az a tudat is nyújt megnyugvást, hogy otthon, családja közelében, nem idegeneknek kiszolgáltatva kapja meg a gyógyulás lehetőségét.

Aradváros és Aradmegye közönsége magának szerzi meg a szanatóriumot, mely mindenkinek egyformán lesz bajában gyógyulást nyújtó hajléka, a mi a legszebb és legszükségesebb emberbaráti intézményünk.

Az építkezéshez és felszereléshez szükséges tőkéből 400.000 koronát részvényjegyzés útján, a többit jelzálogkölcsön alakjában óhajtjuk megszerezni.

Ez alapokon az alakítandó részvénytársaság tervezetét a következőkben bocsájtjuk ki:

„Urbán Iván szanatórium részvénytársaság” cég alatt részvénytársaság alapítatik a bevezetésileg körvonalozott célok megvalósítása érdekében.

A vállalat tartama határozatlan.

Az alaptőke 400.000 korona, a mely 2000 drb. egyenként 200 korona névértékű bemutatásra szóló részvényből áll.

A jegyzet részvények 30%-a valamint a bélyegilleték és alapítási költségek fedezésére szolgáló részvényenként 8 korona a jegyzéssel egyidejűleg a következő helyeken fizetendő be:

Aradi Első Takarékpénztár

Aradmegyei Takarékpénztár

Aradi Ipar- és Népbank

Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár

Aradi Polgári Takarékpénztár

Victoria Takaré- és Hitelszövetkezet

Aradi Központi Takarékpénztár

Aradi Közgazdasági Bank

Aradi Kereskedelmi Bank

Aradi Általános Takarékpénztár

Országos magyar vasutas takarékpénztár részvénytársaság aradi fiókja.

A részvényalírási zárideje: 1911. november 30.

Az alapítók egyedül a keresk. törv. 183. §-ában biztosított azt a jogot tartják fenn, hogy az első igazgatóságot három évre kinevezzék.

Arad, 1911. szeptember 30-án.

Urbán Iván s. k.

Aradmegye és Aradváros főispánja.

Gutzjahn Mihály s. k.

földbirtokos.

Dr. Varjassy Lajos s. k.

az aradi kereskedelmi és iparkamara titkára.

Löcs Rezső s. k.

Aradváros gazdasági tanácsnoka.

Dr. Zimmermann Károly s. k.

Aradvármegyei kórházának igazgató orvosa.

Dr. Pálmai Lajos s. k.

kir. közjegyző helyettes.

Reisinger Sándor s. k.

mérnök.

Dr. Lukáts Jenő s. k.

gyermekkorházi főorvos.

Nemess Géza s. k.

kereskedő.

Kéntzig János s. k.

nagybirtokos.

Dr. Schreiber Vilmos s. k.

orvos.

Horovitz Gusztáv s. k.

lapszerkesztő, az Aradi Közlöny munkatársa.